

VESTHIMMERLANDS
KOMMUNE

- lyst til at gøre en forskel

Miljøgodkendelse af husdyrbrug

**Ingvard Damgaard
Livøvej 27
9681 Ranum**

**Godkendelsesdato:
16. marts 2011**

Registreringsblad

Titel	Miljøgodkendelse - Sag: 10/22642
Ansøgning	27. august 2007, fornyet behandling. Skema nr. 17.328, version nr.4.
Godkendelsesdato	16. marts 2011
Husdyrbrugets navn	Elkangaard
Adresse	Livøvej 27, 9681 Ranum
Husdyrbrugets ejere	Ingvard Damgaard
CVR-nr. og evt. p-nr.	33058012
CHR-nr.	31714
Matr. Nr.	1a, Kærgårde, Ranum, m.fl.
Telefon og E-mail	98676367, 61741109
Kontaktperson	Albert Damgaard, Rønbjergvej 139. Træffes på 61741174
Ansøger	Ingvard Damgaard
Ansøgers konsulent	Michael Palsgaard, AgriNord. mpa@agrinord.dk.
Tilsynsmyndighed	Vesthimmerlands Kommune
Udarbejdet af	Lene M. Andersen
Kontrolleret af:	Flemming Andersen.

Indholdsfortegnelse

1	Resume.....	4
2	Forord.....	5
3	Afgørelse med lovgrundlag	7
4	Vilkår	9
4.1	Generelle forhold.....	9
4.2	Anlæg.....	10
4.3	Arealer	13
4.4	Bedst tilgængelige teknik.....	13
4.5	Tilsyn, kontrol og egenkontrol	14
4.6	Ophør.....	14
5	Kommunalbestyrelsens miljøvurdering	15
5.1	Generelle forhold.....	15
5.2	Anlæg.....	15
	Internationale naturbeskyttelsesområder.....	23
	Bilag IV arter	23
	Sjældne arter	23
	Beskyttet natur med bufferzone § 7.....	23
	Beskyttet natur - naturbeskyttelseslovens § 3	24
	Der er registreret et mindre overdrev 710 meter mod øst og en eng 500 meter mod syd. 24	
	Kommuneplan	24
5.3	Arealer	25
5.4	Bedst tilgængelige teknologi.....	30
5.5	Tilsyn, kontrol og egenkontrol	34
5.6	Alternativer	34
5.7	Ophør.....	35
6	Begrundelse for afgørelsen	35
7	Klagevejledning og offentliggørelse	Fejl! Bogmærke er ikke defineret.
8	Liste med de underrettede	36

Bilag 1 Projektbeskrivelse

Bilag 2 Beliggenhedsplan

Bilag 3 Udspretningsarealer med transportveje

Bilag 4 Natura 2000 og naturarealer

Bilag 5 Habitatvurdering

Bilag 6 Beregnet BAT niveau.

Bilag 7 N - Udvaskning fra oplandet og husdyrbruget

Bilag 8 Indkomne bemærkninger

Bilag 9 IT ansøgningen (ikke vedlagt – kan rekvireres)

1 Resume

Ingvard Damgaard ønsker at udvide soholdet fra 243 til 495 DE. Produktionen kommer herefter til at bestå af 2030 søer og 900 polte.

Udvidelsen sker ved at bygge en ny farestald og løbedrægtighedsstald samt ved ombygning af eksisterende slagtesvinestald. Farestalden bygges mod nord i forlængelse af eksisterende farestald, mens løbedrægtighedsstalden opføres mellem eksisterende løbedrægtighedsstald og slagtesvinestald. Herudover ønskes opført en gyllebeholder på 6000 m³ og en kornsilo, der begge opføres ved eksisterende byggeri.

Til produktionen er der tilknyttet et udspretningsareal på 194,9 ha og gylleaftaler på 476,2 ha. Ejede og forpagtede arealer ligger inden for en radius på 2 kilometer fra bedriften, bestående af Rønbjergvej 139 og Livøvej 27. Arealerne er vist i bilag til godkendelsen.

Fra staldanlægget er der ca. 330 m til nærmeste nabobeboelse og 1000 meter til byzone. Husdyrlovens krav vedr. lugtgener er således overholdt med en god margen til enkelt beboelse og byzone. Til samlet bebyggelse, Rønbjerg Golfbane, derimod er der kun 462 meter og der er beregnet en lugtgeneafstand på 475 meter. Lugtgeneafstanden til samlet bebyggelse øges ikke ved udvidelsen, og da den aktuelle afstand svarer til 97 % af den beregnede lugtgeneafstand ligger den inden for det niveau, der kan accepteres. Det vurderes, at der ikke er uacceptable gener for naboer med hensyn til lugt, støj og støv med de vilkår, der er stillet.

Fra staldanlægget er der over 1 km både til Natura 2000 områder på land og til kvælstoffølsomme naturområder, der er omfattet af Husdyrlovens § 7. Anlægget ligger i udpeget jordbrugsområde og til øvrig natur er der mere end 500 meter. Udvidelsen medfører ikke en væsentlig påvirkning af naturarealer, Bilag IV og rødlistede arter, der er registreret på egnen.

Alle ejede og forpagtede udbringningsarealer ligger i oplandet til Rønbjerg Grøft eller Elkangårdsgrøften, der begge udløber i Løgstør Bredning, der betragtes som et meget sårbart Natura 2000 område i Limfjorden. Arealerne ligger fortrinsvis i nitratklasse 2, hvilket er et udtryk for, at der sker en moderat reduktion af kvælstofindholdet, inden vandet når frem til Limfjorden. Det vurderes, at projektet ikke medfører væsentlig påvirkning af Natura 2000 områder i Limfjorden hverken via kvælstof eller fosfor.

Det er vurderet, at husdyrbruget lever op til bedste tilgængelige teknologi vedr. områderne driftsledelse, fodring, staldindretning, forbrug af vand og energi samt opbevaring, håndtering og udbringning af husdyrgødning. De nye stalde indrettes med gyllekøling. Kommunens krav til BAT niveau er overholdt ved anvendelse af gyllekøling i ny løbe- drægtighedsstald og farestald, fodertiltag med nedsat råprotein og overdækning af gyllebeholder.

2 Forord

Bedriften på Livøvej 27 består af en soproduktion på Livøvej 27 og en slagtesvine- og smågrise produktion på Rønbjergvej 139. Der er et tæt samarbejde med bedriften på Munksjørupvej 66, hvortil der er produktioner på ejendommene, Munksjørupvej 66 og 85 samt Livøvej 50.

Livøvej 27 og Rønbjergvej 139 ligger med en indbyrdes afstand på 1000 meter, hvorfor miljøpåvirkningerne, herunder lugt og støj, fra ejendommenes anlæg kan adskilles. Det er derfor kun arealerne til Rønbjergvej 139, og arealerne samt anlægget på Livøvej 27, der indgår i nærværende godkendelse.

Ingvard Damgaard har ejet Livøvej 27 siden 1993, og har løbende udvidet soproduktionen, og dermed bygningsmassen på ejendommen. Seneste byggeri, en farestald, er opført i forbindelse med udvidelsen til 249,5 dyreenheder (DE) i 2004. Der blev i 2006 ansøgt og godkendt en ændring af dyreholdets sammensætning indenfor samme antal dyreenheder. Ændringen medførte ikke ændringer i bygningsmassen.

27. august 2007 ansøgte Ingvard Damgaard Vesthimmerlands Kommune om en udvidelse til 2030 søer og 1000 polte, svarende til 495,3 DE. Projektet indebar et ønske om at opføre nye stalde til søerne og en gyllebeholder på 6000 m³. Denne udvidelse ønskes i sær gennemført for at reducere antal kørsler med søer til andre ejendomme.

Vesthimmerlands Kommune meddelte den 23. juli 2008 en miljøgodkendelse til Livøvej 27 på en række vilkår, herunder tilladelse til ovenstående byggeri. Miljøgodkendelsen blev påklaget og Miljøklagenævnet har den 5. juli 2010 hjemvist sagen til fornyet behandling i Vesthimmerlands Kommune.

Vesthimmerlands Kommune har derfor behandlet sagen på ny, herunder haft den i ny offentlig høring og indhentet supplerende oplysninger ved ansøger.

Der er modtaget forslag til ændringer fra Næsbyvej 87 i forbindelse med den nye forhøring, der fandt sted i perioden 27. oktober til 17. november 2010. De er behandlet, og har medført justeringer i projektet.

Tidsplan

Udvidelsen ønskes foretaget over 3 år, idet ansøger ønsker at udvide med egen besætning af hensyn til det høje sundhedsniveau i eksisterende besætning. Ændringerne ventes foretaget i følgende rækkefølge:

År 1 + 2: Byggetilladelse, byggefase og delvis ibrugtagning.

År 3: Opformering af besætning og udnyttelse af rammer.

Offentlighed

Udkastet til godkendelsen har været i 6 ugers høring i perioden 5. januar til 16. februar 2011.

Der er indkommet bemærkninger fra ansøger. Bemærkninger fremgår af bilag 8, og er vurderet og i fornødent omfang indarbejdet i godkendelsen.

3 Afgørelse med lovgrundlag

Vesthimmerlands Kommune meddeler hermed miljøgodkendelse til husdyrbruget efter § 12 i husdyrbrugloven¹ til at udvide besætningen på matr. nr. 1a, Kærgårde, Ranum, Livøvej 27, 9681 Ranum. Til ejendommen er tilknyttet husdyrproduktion vedrørende CHR. nr. 31.714 og ejendommen er desuden knyttet til CVR nr. 33058012.

Godkendelsen omfatter samtlige landbrugsmæssige aktiviteter på ejendommen Livøvej 27 samt ejede og forpagtede arealer, der drives under CVR. nr. 33058012. Der er indgået aftaler om afsætning af husdyrgødning til tredjemand, der er allerede er godkendt særskilt.

Miljøgodkendelsen er udløst i udvidelsen af dyreholdet fra 242,8 DE til 495,3² DE i årssøer i eksisterende stalde og opførelse af stalde, gylletank og kornsilo.

Ansøgningsmaterialet er gennemgået og vurderet og fundet tilfredsstillende i forhold til godkendelsesbekendtgørelsens bilag 2.

Miljøgodkendelsen er meddelt på nedenstående vilkår.

Det er kommunens vurdering, at udvidelsen ikke vil medføre væsentlige virkninger på miljøet herunder, at de landskabelige værdier ikke tilsidesættes, når anførte vilkår overholdes. Det er endvidere vurderet, at driften af såvel anlæg som udspretningsarealer ikke vil medføre en væsentlig påvirkning af Natura 2000 områder og levestederne for bilag IV arterne.

Væsentlige afvigelser fra den skitserede udvidelsesplan forelægges tilsynsmyndigheden med henblik på en vurdering om dette er godkendelsespligtigt.

Bedriften skal til enhver tid leve op til gældende regler i love og bekendtgørelser – også selv om disse regler måtte være skærpende i forhold til denne godkendelse.

Projektet forløber over maksimalt 3 år fra godkendelsesdatoen, hvilket vil sige, at det fulde projekt med udvidelse af besætning og byggeri skal være gennemført og afsluttet senest 3 år efter datoen for den meddelte godkendelse. Godkendelsen bortfalder, såfremt projektet ikke er påbegyndt inden 2 år fra denne afgørelses meddelelse.

Med denne miljøgodkendelse følger 8 års retsbeskyttelse. Vilkårene kan dog under særlige omstændigheder ændres inden efter reglerne i Lov om miljøgodkendelse m.v. af husdyrbrug § 40 stk. 2.

Virksomhedens miljøgodkendelse skal, jf. § 17 i Bekendtgørelse om tilladelse og godkendelse mv. af husdyrbrug regelmæssigt og mindst hvert 10. år, tages op til revurdering. Den første regelmæssige vurdering skal dog foretages senest, når der er forløbet 8 år.

Øvrige tilladelser og godkendelser

¹ Lov nr. 1572 af 20. december 2006 om miljøgodkendelse m.v. af husdyrbrug.

² Beregnet efter bilag 1 i bekendtgørelse nr. 717 af 2. juli 2009 om ændring af bekendtgørelse om husdyrbrug for mere end 3 dyreenheder, husdyrgødning, ensilage m.v.

Denne miljøgodkendelse omhandler kun godkendelse efter miljølovgivningen. Anmeldelse og godkendelse efter f. eks. byggelovgivningen er ikke omfattet heraf, Evt. byggeri og ændringer skal derfor anmeldes særskilt med tilhørende nødvendige beskrivelser og tegningsmaterialer. Er der tidligere i forbindelse med miljøsagsbehandlingen fremsendt materiale, der ønskes tilknyttet byggeanmeldelsen, bedes dette anført. Det skal bemærkes, at byggeanmeldelsen ikke må være i strid med miljøgodkendelsen.

I tilfælde af at vandforbruget øges ved udvidelsen af bedriften eller udvidelsen medfører at indvindingen overskrider vandindvindingstilladelsen, skal der forud herfor ansøges om ny vandindvindingstilladelse.

4 Vilkår

4.1 Generelle forhold

Drift og indretning

1. Virksomheden skal placeres, indrettes og drives i overensstemmelse med de oplysninger, der fremgår af den vedlagte miljøtekniske beskrivelse, og med de ændringer, der fremgår af godkendelsens vilkår.
2. Det tillades, at udvidelsen gennemføres fuldt ud indenfor en 3-årig periode fra miljøgodkendelsen er meddelt.
3. Der skal til stadighed tilstræbes en god staldhygiejne, herunder sikre at stier og båse holdes tørre, samt at staldene i almindelighed og fodringsanlæg holdes rene.
4. Arealerne omkring bygningerne skal holdes ryddelige og fri for affald.

Årsproduktion - staldbelægning

5. Husdyrholdet skal være sammensat og staldindretningen udført som beskrevet nedenfor. Der må maksimalt på stald ad gangen være det antal dyr, svarende til angivne stipladser for de enkelte grupper.

Husdyrproduktion					
Dyregruppe	Staldtype	Stalddnr.	Antal års-dyr/prod.	Stipladser	Dyreenhed (DE)
Årso – løbe-drægtighedsstald	Individuel opstaldning, delvis spaltegulv	1.1.1	201	142	32,65
Årso - løbedrægtighedsstald	Løsgående, delvis spaltegulv	1.1.1	443	318	71,96
Årso - farestald	Kassestier, fuldspaltegulv	1.1.2	1144	286	80,21
Slagtesvin, 41 – 107 kg.	Delvis spaltegulv, 25- 49 % fast gulv	1.1.3	900	338	23,23
Årso – løbe-drægtighedsstald	Individuel opstaldning, delvis spaltegulv og køling	1.1.4(ny)	428	311	69,53
Årso – løbe-drægtighedsstald	Løsgående, delvis spaltegulv og køling	1.1.4(ny)	958	687	155,63
Årso - farestald	Kassestier., delvis spaltegulv og køling	1.1.5(ny)	886	286	62,12
I alt					495,3

6. Den samlede produktion må ikke overstige 495, 3 DE på årsplan.

Information og ændringer på virksomheden

7. Ændringer i ejerforhold og den ansvarlige for driften skal meddeles til kommunen.
8. Den driftsansvarlige skal underrette tilsynsmyndigheden, når besætningen er nået op på 495,3 DE.
9. Den driftsansvarlige skal endvidere underrette tilsynsmyndigheden om besætningens størrelse pr 16. marts 2014. (jf. ønskede tidsplan)

4.2 Anlæg

Landskab

10. Der skal etableres en slørende beplantning om anlægget. Beplantningen skal sløre farestaldene mod vest, øst og syd, gyllebeholderne mod øst. Træerne/buskene skal være typiske for egnen og må ikke blive højere end bygningerne. Beplantningen skal være etableret senest 1 år efter endt byggeri i forhold til denne miljøgodkendelse.

Staldinventar- og drift, gyllekøling.

11. Det faste gulv i lejearealet skal dagligt kontrolleres for afsat gødning og evt. rengøres herfor samt strøs med snittet halm eller anden absorberende materiale.
12. Staldanlæggets gyllekanaler i staldafsnit 1.1.4 og 1.1.5 forsynes med gyllekøling, i alt 3300 m².
13. For at opnå en reduktion på 20 %, skal der i gennemsnit over året køles med 21,9 W/m², jf. ligning 2 i Miljøstyrelsens Teknologiblad ”Køling af svinestalde” af 19. maj 2009. Dette vil give en køleeffekt på minimum 437233,5 kWh pr. år. (21,9 * 3300*6050/1000).
14. Der monteres en timetæller og en separat elmåler på varmepumpen. Enhver type af driftsstop noteres sammen med årsagen dertil.
15. Når varmepumpen er valgt skal der udarbejdes en tabel, der viser sammenhængen mellem pumpens timetal og køleeffekten i kwh.
16. Varmepumpens timetæller skal aflæses månedligt og noteres i driftsjournal.
17. Køleanlægget skal være forsynet med et trykovervågningssystem samt en alarm og en sikkerhedsanordning, der i tilfælde af lækage i varmesystemet stopper anlægget. Anlægget må ikke kunne genstarte automatisk.
18. Anlægget skal mindst én gang årligt efterses af en sagkyndig i anlægstypen. Nødvendige reparationer og justeringer skal foretages.

Opbevaring af husdyrgødning og ensilage

19. Der skal altid være en opbevaringskapacitet for flydende husdyrgødning på mindst 9 måneder til rådighed for husdyrbruget.
20. Den nye gyllebeholder skal etableres med fast overdækning, i form af teltdug eller lignende. Den skal opføres i nord for eksisterende beholdere på ejendommen.

21. Når der ikke køres gylle ud fra denne beholder skal overdækningens låg til enhver tid være lukket.

Spildevand

22. Spildevand fra rengøring af stalde og lignende skal ledes til samletank eller gyllesystem.
23. Vask af maskiner og redskaber skal ske på fast, tæt plads med afløb til gyllebeholder eller anden opsamlingsbeholder.
24. Øvrige befæstede arealer renholdes ved spild. Her må ikke opbevares husdyrgødning og foderrester. Vand herfra kan afledes til jorden.
25. Overfladevand fra tage kan ledes til jordoverfladen indenfor bedriften.

Håndtering af husdyrgødning

26. Håndtering af gylle og anden husdyrgødning skal foregå under opsyn, således at spild undgås, og der tages størst muligt hensyn til omgivelserne.
27. Gyllevogn til transport/udkørsel af gylle skal være udstyret med en overløbssikring. Alternativt skal der i forbindelse med gyllebeholderne etableres fast, støbt plads med afløb til opsamlingsbeholder. Pladsen skal rengøres ved evt. spild af flydende husdyrgødning.

Transport af husdyrgødning mv.

28. Ved transport af gylle på offentlige og private fælles veje skal gyllevognens åbninger være forsynet med låg eller lignende, således at spild ikke kan finde sted. Skulle der alligevel ske spild, skal dette straks opsamles.
29. Transport af gylle skal ske ad rute, som fremgår af bilag 3 (oversigt + 5 del kort)
30. Transport af gylle til arealerne på delkort 1, 4 og 5 i bilag 3 skal ske med lastbil.

Lugt

31. Såfremt der efter kommunens vurdering opstår væsentlige lugtgener, der vurderes til at være væsentligt større end der kan forventes ifølge grundlaget for miljøvurderingen kan kommunen meddele påbud om, at der skal indgives og gennemføres projekt for afhjælpende foranstaltninger.

Støv

32. Driften må ikke medføre væsentlige støvgener uden for ejendommens egne arealer.
33. Fodersiloer skal indrettes således, at støvgener i forbindelse med indblæsning af foder undgås, f.eks. med melcycloner eller anden støvbegrænsende foranstaltning.
34. Transport til og fra ejendommen skal ske på en måde, som begrænser støvgener for omboende.

Støj

35. Virksomhedens bidrag til støjbelastningen i omgivelserne må ikke overstige følgende værdier:

	Mandag – fredag 7 – 18 Lørdag 7 - 14	Mandag – fredag 18 – 22 Lørdag 14 – 22 Søn- og helligdage 7 – 22	Alle dage 22 – 7
			
Støjgrænse (dB(A))	55	45	40
Referencetidsrum (timer) (det mest støjbelastede tidsrum på X timer)	8 timer	1 time	½ time
Maksimal værdien af støjniveauet må om natten ikke overstige 55 dB(A).			

36. Virksomheden skal for egen regning dokumentere, at støjvilkår overholdes, hvis tilsynsmyndigheden finder det påkrævet. Dokumentation for overholdelse af støjkravene kan være i form af målinger i ejendommens omgivelser (under fuld drift) eller kildestyrkemålinger ved de enkelte støjkloder kombineret med beregninger efter den fælles nordiske beregningsmodel for industristøj.

Skadedyr

37. Der skal på ejendommen foretages effektiv fluebekæmpelse som minimum i overensstemmelse med de nyeste retningslinjer fra Statens Skadedyrslaboratorium
38. Der skal til enhver tid være opsat bekæmpelsesstationer for rotter eller lignende på ejendommen efter aftale med autoriseret bekæmpelsesfirma.

Affald

39. Affald skal opbevares på en måde, så det ikke er til gene for miljø og omgivelser og bortskaffes hurtigst muligt i henhold til kommunens regulativer og anvisninger på produkterne.

Olie og andre hjælpestoffer

40. Smøreolie, hydraulikolie, motorolie og lignende skal opbevares på en sådan måde, at der ikke opstår risiko for forurening: I egnede beholdere, under tag, på tæt bund uden afløb og med en opkant, der giver mulighed for opsamling af et volumen svarende til indholdet af den største beholder.

Uheld eller risici

41. Ved driftsuheld, hvor der opstår risiko for forurening af miljøet, er der pligt til øjeblikkelig at anmelde dette til Alarmcentralen på 112 og følgende straks at underrette Tilsynsmyndigheden, Vesthimmerlands Kommune Miljøafdeling 99 66 70 00.

42. Den udarbejdede beredskabsplan skal være kendt af ejer og medarbejdere, og skal ligge synlig fremme på virksomheden. Den skal løbende revideres.

4.3 Arealer

43. På egne og forpagtede arealer må der udbringes en gødningsmængde på maksimal 1,4 DE/ha.
44. Ved beregning af bedriftens kvælstofkvote, skal denne nedsættes med 6 % i forhold til Plantedirektoratets til enhver tid gældende normer.

4.4 Bedst tilgængelige teknik

45. Bedriften skal gennemgås af energikonsulent for at vurdere, hvilke energibesparende tiltag der kan iværksættes. Gennemgangen skal være foretaget senest 1 år efter, der er meddelt miljøgodkendelse.
46. Stald nr. 1.1.4 og 1.1.5 skal etableres med delvis spaltegulv og køling, jf. Teknikblad for ”Køling af gyllen i svinestalde”, udgivet af Miljøstyrelsen 19. maj 2009.
47. Køleanlægget skal mindst en gang om året kontrol og vedligeholdes, således det altid fungerer energimæssigt optimalt.
48. Ventilationsanlægget skal vedligeholdes og rengøres således, at det altid fungerer optimalt, og der ikke bruges energi på unødigt ventilation.
49. Drikkevandssystemet skal drives og vedligeholdes, således at spild undgås i videst muligt omfang.
50. Der skal anvendes energisparepærer eller lavenergi lysstofrør i driftsbygningerne.
51. Foderet skal tilsættes fytase, svarende minimum til producentens anbefalede dosis med tilsvarende reduktion af fosfor i foderet. Dokumentation af foderanalyser skal fremvises på forlangende.
52. Der skal anvendes fasefodring, der skal dokumenteres gennem foderplan, som opbevares sammen med andre egenkontroller. Fremvises på forlangende.
53. Søer: Korrektionsfaktor vedrørende ammoniak må højst være 0,90 beregnet efter følgende formel:

$$\frac{\text{FE pr. årsso} \times \text{gram råprotein pr. FE}}{6250} - 1,50 - (\text{fravænnede grise pr. årsso} \times \text{fravænningsvægt} \times 0,024 \text{ g N pr. kg tilvækst})$$

27,2

Beregningsformlen bygger på normtal 2005/2006.

54. Beholdere skal mindst en gang om året tømmes således at inspektion og vedligeholdelse kan udføres. Dato for inspektion, samt reparation skal angives i logbog.

4.5 Tilsyn, kontrol og egenkontrol

55. Dokumentation i form af foderanalyser, sædskifte- og gødningsplaner, forpagtnings- og gødningsaftaler med andre opbevares i mindst 5 år, rapport fra energitilsyn, kontrol af køle- og ventilationsanlæg opbevares i mindst 5 år og forevises tilsynsmyndigheden på forlangende.
56. Kontrol med og driftsstop af køleanlægget med angivelse af varighed skal være angivet i en driftsjournal. Der skal årligt være beregnet en effekt på anlægget, således det kan dokumenteres, at køleanlægget har virket med en ammoniakreduktion på 20 %, jf. vilkår 13.
57. Til dokumentation for, at vilkår vedr. fodringen er overholdt skal foderanalyser/faktura for indkøbt foder, effektivitetskontrol, en – dages foderkontrol forevises på tilsynsmyndighedens forlangende. Endvidere skal der foreligge en beregning på at korrektionsfaktor på 0,90 i forhold til de variable faktorer er overholdt, jf. vilkår 53.
58. Den nedsatte kvælstofnorm, jf. vilkår 44 skal fremgå af gødningsplan og regnskab, der skal opbevares i 5 år til forevisning på kommunens forlangende.

4.6 Ophør

59. Ved ophør af virksomheden skal stalde og opbevaringsanlæg tømmes for husdyrgødning og anvendes i overensstemmelse med husdyrbekendtgørelsen.

5 Kommunalbestyrelsens miljøvurdering

5.1 Generelle forhold

Det er vigtigt, at den ansvarlige for driften til enhver tid har en god kontakt med kommunen som tilsynsmyndighed. Drifts-, indretnings- eller bygningsmæssige ændringer, der er relevante i forhold til godkendelsen, skal anmeldes til kommunen inden gennemførelsen. Kommunen vurderer så, om det kan ske inden for godkendelsens rammer. Medarbejderne skal være bekendt med indholdet i nærværende godkendelse og løbende underrettes om og medvirke til miljømæssige forbedringer af bedriften.

Bedriftens tilladte dyrehold er angivet i vilkår 5. Det er antal dyr i besætningen/producerede dyr og ikke antal dyreenheder (DE), der angiver den maksimale grænse for dyreholdet. Efterfølgende ændringer til Husdyrbekendtgørelsen³ m.h.t. beregningen af DE ændrer således ikke på godkendt dyrehold.

Der indsættes vilkår for den maksimale belægning i form af stipladser for de enkelte dyretyper, idet disse ligger til grund for beregningen af lugt fra anlægget.

3-årig udvidelse

Der er fremlagt en tidsplan for projektet. Heraf fremgår det, at byggeriet forventes færdiggjort indenfor to år efter meddelt godkendelse, mens husdyrholdet først forventes fuldt etableret 1 år herefter. På baggrund heraf, har kommunen tilladt, at projektet først skal være fuldt gennemført indenfor en 3-årig periode fra miljøgodkendelsen er meddelt. Projektet skal være igangsat indenfor to år efter, der er meddelt godkendelse.

Aftalearealer

Aftalearealer på Rønbjergvej 241 og arealer, tilhørende bedriften på Munksjørupvej 66, et samlet areal på 340 ha er godkendt særskilt, jf. kommunens sager nr. 08/9815 og 07/26110. Ønskes andre arealer taget i brug i stedet for skal disse anmeldes og godkendes af kommunen inden ibrugtagning. Anmeldelsen skal ske før planårets begyndelse den 1. august, jf. § 16⁴

5.2 Anlæg

Beliggenhed

Husdyrbruget ligger i jordbrugsområde udpeget gennem Kommuneplanen⁵, 1500 meter vest for Ranum by i den nordlige del af kommunen. Nærmeste registrerede naturområde i form af et større engareal og mindre sø ligger 500 meter syd for ejendommen. Et overdrev, liggende 1500 meter mod nord, er det nærmeste naturområde, der er udpeget som følsom natur, jf.

husdyrbruglovens⁶ § 7. I samme retning og i en afstand på 1500 meter ligger nærmeste Natura 2000-område, Løgstør Bredning (habitat område nr. 16 og fuglebeskyttelsesområde nr. 12).

---

³ Bekendtgørelse nr. 1695 af 19. december 2006 om husdyrbrug og dyrehold for mere end 3 dyreenheder, husdyrgødning, ensilage m.v.

⁴ Bekendtgørelse nr. 294 af 31. marts 2009 om tilladelse og godkendelse m.v. af husdyrbrug.

⁵ Kommenplan 2009.

⁶ Lov nr. 1572 af 20. december 2006 om miljøgodkendelse m.v. af husdyrbrug.

Ejendommen ligger i det åbne land med spredt bebyggelse. Fra staldanlægget er der ca. 270 meter til nærmeste enkelt bolig og ca. 1500 meter til Rønbjerg med status som samlet bebyggelse i landzonen samt 1100 meter til Rønbjerg Feriecenter, der med lokalplan er udlagt til byzone. Minimumskravet om 50 m fra det nye anlæg til nabo, by og udlagte områder er overholdt.

Afstandskrav, der er angivet ved § 8⁷ er overholdt for nybyggeri. Jf. nedenstående tabel.

	Afstandskrav (m)	Afstand (m)
Ikke-almene vandforsyningsanlæg	25	? (egen)
Almene vandforsyningsanlæg	50	Ca. 1300
Vandløb, dræn og søer	15	> 15
Offentlige vej og privat fællesvej	15	Ca. 400
Levnedsmiddelvirksomhed	25	Ca. 1000
Beboelse på samme ejendom	15	Ca. 80
Naboskel	30	Ca. 65
Nabobeboelse	50	Ca. 300

Tabel 1. § 8 Afstandskrav for nye anlæg.

Ejendommen er beliggende langt fra kommunegrænserne. Det er vurderet, at afstanden fra anlægget til naturarealer i nabokommunerne er så store, at der ikke forekommer nævneværdig påvirkning med ammoniak. Alle udbringningsarealer er beliggende i Vesthimmerlands Kommune. Disse kommuner er af den grund ikke hørt i sagen.

Landskabelige hensyn

Anlægget ligger i udpeget jordbrugsområde, der omfatter et område, som ikke er beskyttet af andre udpegninger. Andre udpegninger kunne være natur, landskab, geologi og kyst, og som i øvrigt ikke er planlagt til andre formål, eksempelvis byudvikling. Jf. kommuneplan 2009.

Udvidelsen sker ved tilbygning til eksisterende byggeri og ved opførelse af nye bygninger i tilknytning hertil. De nye bygninger udføres i samme stil, materialer og udseende som eksisterende, der ikke virker dominerende i farven. Ejendommen ligger højt i landskabet og virker i en sydvest- og nordøstlig retning lidt dominerende. En slørende beplantning om anlægget vil om nogle år mindske denne dominans.

Det planlagte byggeri ligger uden for kirke-, skov-, sø, å- og kystbeskyttelseslinjer. Det ligger ligeledes uden for fredet område og udpeget lavbundsareal.

Byggeriet er ikke i konflikt med fredede jorddiger, og registrerede fortidsminder ligger ikke i nærhed af det planlagte byggeri.

I forbindelse med forhøringen er der indkommet bemærkninger fra nabo på Næsbyvej 87 om blandt andet at placere ny gyllebeholder og nye løbedrægtighedsstald på anden vis. Dette ønske for at undgå naboens udsyn over Limfjorden spoleres. Bemærkninger har været sendt i høring

⁷ Lov nr., 1572 af 20. december 2006 om miljøgodkendelse m.v. af husdyrbrug.

ved ansøger og der har været afholdt møde mellem parterne om emnet, mandag den 6. december 2010 på Livøvej 27. Bemærkningerne fra nabo er vedlagt som bilag til godkendelsen.

Naboens bemærkninger har kun delvis indfries, idet den foreslåede placering af ny løbedrægtighedsstald vil betyde øgede timer til pasning af søerne, idet stalden vil blive placeret langt væk fra eksisterende løbedrægtighedsstald. Gyllebeholderen vil derimod kunne flyttes længere mod nord, som foreslået, i forhold til ansøgers oprindelige plan.

I forhold til det landskabelige gør det ingen forskel om løbedrægtighedsstalden bygges mod nord eller syd. Den vil være noget synlig begge steder, og der stilles derfor forslag til slørende beplantning. Denne beplantning skal tilpasses egnens beplantning, og må ikke være højere end staldbyggeriet.

Bygninger og opbevaringsanlæg

Ved udvidelsen vil den samlede produktion bestå af 2030 søer og 900 slagtesvin (polte). Heraf vil knap halvdelen stå i nybyggede stalde. Fordelingen af dyrene, herunder antal stipladser i de enkelte staldafsnit fremgår projektbeskrivelsen og vilkår 5. Ud over opførelse af løbedrægtighedsstald og farestald opføres en gyllebeholder på 6000 m³ og en kornsilo. Nybyggeri opføres i tilknytning til eksisterende byggeri på Livøvej 27.

Eksisterede slagtesvinestald, hvor polte opstaldes, ombygges til delvis spaltegulv i forbindelse med denne udvidelse. Der forventes en produktion på 900 polte pr. år og en maksimal belægning på 338 polte á gangen, svarende til 338 stipladser.

Efter opførelse af de nye stalde og gyllebeholder vil der på ejendommen være følgende staldafsnit og opbevaringsanlæg;

Staldafsnit	Staldtype	Gulvtype/m ³	Byggeår	Renovering/ ændringer
1.1.1	Løbe- og drægtighedsstald	Delvis spaltegulv	2004	Nej
1.1.2	Farestald	Fuldspaltegulv	2004	Nej
1.1.3	Slagtesvinestald	Delvis spaltegulv	1964, renoveret med inventar og foderanlæg indenfor de senere år.	Ja, gulvet ombygges.
1.1.4	Løbe- og drægtighedsstald	Delvis spaltegulv og køling	Ny	
1.1.5	Farestald	Delvis spaltegulv og køling	Ny	
1.1.6	Gyllebeholder	2700	1995	
1.1.7	Gyllebeholder	4000	2005	
1.1.8	Gyllebeholder	6000	Ny	

Tabel 2. Stalde og opbevaringsanlæg på ejendommen, Livøvej 27.

Gødningsopbevaring og -håndtering

Den ny gyllebeholder vil ligge nærmere end 300 meter til nabobeboelse og skal derfor forsynes med fast låg, teltdug eller lignende, jf. § 16 stk.4⁸. Der sættes vilkår om, hvornår teltdugen senest skal være påsat. Endvidere gælder, at låget skal være lukket, når der ikke hentes gylle til udspredning.

Der produceres udelukkende husdyrgødning i form af gylle på ejendommen. Det er vurderet, at der vil være sikret tilstrækkelig opbevaringskapacitet med de 16.276 m³ på bedriften efter opførelse af en gyllebeholder på 6000 m³ og opbevaringskapaciteten i kanalerne. Kapaciteten efter udvidelsen svarer til en kapacitet på 13,4 måneder, altså ca. 4 måneder yderligere end det foreskrevne, jf. § 6⁹.

Ved håndtering af gylle gennem ikke faste installationer, der ikke lever op til §§ 18 og 19 i husdyrgødningsbekendtgørelsen, skal dette foretages under konstant opsyn, således at brud straks opdages, og pumpningen i så fald kan afbrydes.

Såfremt der ved en eller flere af gyllebeholderne er fast pumpeudstyr, skal elinstallationen indrettes, så pumpen ikke kan startes utilsigtet⁹.

Spildevand og overfladevand

Vask af stalde ledes til gyllesystemet og vask af maskiner sker på vaskeplads med afløb til gyllebeholder på Rønbjergvej 139.

Tagvand afledes til grøft og sanitært spildevand ledes til septiktank og derfra til nedsivningsanlæg. Afledning af tagvand direkte til grøft/dræn kræver særskilt tilladelse efter vandløbsloven. Der ansøges derfor om en sådan i forbindelse med dette projekt.

For at sikre afledning af vand fra evt. fremtidige befæstede arealer ikke giver anledning til forurening med næringsstoffer stilles som vilkår at arealerne renholdes for husdyrgødning og lignende i de tilfælde afledning sker direkte til jorden.

Håndtering af spildevand og overfladevand fra ejendommen fastholdes med vilkår.

Affald

Der produceres generelt ikke meget affald ved den daglige drift i stalden, da foder kommer i løs vægt. Det daglige affald fra stalden består primært af plastkatetre til insemination samt papir og pap. Dette opsamles i container.

---

⁸ Bekendtgørelse nr. 1695 af 19. december 2006 om husdyrbrug og dyrehold for mere end 3 dyreenheder, husdyrgødning, ensilage m.v.

⁹ § 1 i bekendtgørelse nr. 736 af 30. juni 2006 om bekendtgørelse om ændring af bekendtgørelse om husdyrbrug og dyrehold for mere end 3 dyreenheder, husdyrgødning, ensilage m.v.

For at undgå uhygiejniske forhold opbevares døde dyr på fast gulv eller underlag og overdækket, indtil en snarlig afhentning sker. Opbevaring og afhændelse følger reglerne i bekendtgørelse nr. 439 om opbevaring af døde dyr.

De beskrevne forhold om affald, herunder opbevaring og bortskaffelse er i øvrigt vurderet tilfredsstillende.

Affald skal så vidt muligt bortskaffes løbende og må ved oplag på ejendommen ikke være til gene for miljø og omkringboende. Det vurderes muligt for driften af ejendommen.

Ved at følge affaldsregulativ for erhvervsaffald vurderes det, at der gode muligheder for bortskaffelse af alt affald og dermed det bedste grundlag for opretholdelse af en ryddelig virksomhed.

Olie og andre hjælpestoffer

Der er i projektbeskrivelsen gjort rede for anvendelse af råvarer og hjælpestoffer. Et par af tingene, herunder dieselolie og pesticider opbevares på Rønbjergvej 139.

Øvrige råvarer opbevares i siloer og tanke på Livøvej 27.

Påfyldning af sprøjtemidler kan fortsat ske i marken eller på vaskepladsen på Rønbjergvej 139. Kommunen er i øvrigt ikke længere tilsynsmyndighed på oplag og håndtering af sprøjtemidler, idet den del af overgæet til Plantedirektoratet, jf. bekendtgørelse nr. 268 af 31. marts 2009 om påfyldning og vask af sprøjter til udbringning af plantebeskyttelsesmidler.

Det vurderes, at bedriftens håndtering af olie og andre hjælpestoffer sker på acceptabel vis.

Gener fra husdyrbruget

Transportgener

Gylletransporter og transporter med markafgrøder er sæsonbetonede, mens øvrige transporter med dyr og foder er jævnt fordelt over hele året. Der vil være transport til og fra staldanlæggene med lastbiler i forbindelse med afhentning af dyr samt ved levering af foderstoffer, kunstgødning og dieselolie.

Ifølge ansøgningen er det kun antallet af gylletransporter, der stiger. For øvrige transporter øges for de fleste blot mængden, der transporteres pr. gang. Til- og frakørselsvejene ændres ikke med udvidelsen.

Transportvejene fra ejendom til udbringningsarealerne ligger uden for tæt bebyggede områder. (bilag 3). Ved hensynsfuld kørsel til og fra ejendommen kan støj og støvgener herfra tillige begrænses. Der henstilles, at så meget transport som muligt henlægges til normal arbejdstid, selvom sæsonbetonet travlhed kan medføre kørsel udenfor denne periode. Kommunen vurderer, at husdyrbrugets til- og frakørselsforhold er gode, og at driften kan tilrettelægges på en måde, så det skaber unødige gener for omgivelserne.

En del af gylleaftalerne, arealerne syd for Vilsted sø og arealerne ved kalkværket mod nord ligger meget langt fra Livøvej 27. For at begrænse generne for omgivelserne med kørsel til disse arealer (delkort 1, 4 og 5 i bilag 3) skal gyllen transporteres med lastbil.

Ved transport af husdyrgødning er det endvidere vigtigt, at der er fokus på renholdelse af vejen.

Lugt

Lugt kan begrænses ved hyppig og grundig rengøring af staldafsnittene og udstyr. Gylleopbevaring foregår primært i ejendommens gylletanke. Gylletankene er med naturligt flydelag, suppleret med snittet halm eller med fast låg. Der forventes derfor kun lugtbidrag fra ejendommens gylletanke ved omrøring og udkørsel. Der anvendes mekanisk ventilation i alle staldbygninger.

Til vurdering af omfanget af lugtgener ved udvidelsen er der foretaget beregninger i forhold til byzone, samlet bebyggelse og enkelt bebyggelse. Geneafstanden er beregnet til at være henholdsvis 694, 475 og 198 meter.

420 meter øst for staldanlægget ligger Rønbjerg Golfbane, der ved lokalplan nr. 2.13 - F1 er udlagt til rekreativt område. Ifølge vejledning til husdyrloven¹⁰ vil et rekreativt område som udgangspunkt i lugtmæssig sammenhæng kunne tåle, hvad der svarer til 7 OU_e/m³ fra et husdyrbrug. Der er ud fra denne værdi beregnet en geneafstand til det rekreative område på 506 meter.

Vesthimmerlands Kommune vurderer, at projektet lugtmæssigt kan accepteres i forhold til samlet bebyggelse da;

- Der er tale om en udvidelse af eksisterende bedrift.
- Lugtgenerne øges ikke i forhold til nudrift og den faktiske gennemsnitlige afstand fra staldanlægget svarer til 97 % af den beregnede korrigerede geneafstand. $(461/475 * 100 \% = 97 \%)$.
- Ejendommen ligger øst for golfbanen. Hermed ligger ejendommen godt i forhold til den fremherskende vindretning fra sydvest.

Lugtgenekriteriet for de 2 andre ”områder” er fint overholdt, jf. nedenstående skema.

Områdetype	Beregningsmetode	Ukorrigeret geneafstand (m)	Aktuel afstand (m)	Genekriteriet overholdt
Byzone (Rønbjerg Ferie Ressort)	Ny	701	1000	Ja
Samlet bebyggelse (Goldbanen ved Rønbjerg Ferie Ressort)	Ny	475**	461*	Nej
Enkelt bolig (Elkangårdsvej 44)	Ny	198	330*	Ja

Tabel 3. Lugtberegning, hentet fra IT skema nr. 17.328, version 4.

¹⁰ Lov nr. 1572 af 20. december 2006 om miljøgodkendelse m.v. af husdyrbrug.

* vægtet gennemsnitsafstand.

** korrigerede geneafstand, hvor der er taget højde for vindretning, andre husdyrbrug og stalde, der ligger længere væk end 1,2 gange den beregnede geneafstand på 506 meter, jf. IT skema 17.328, version 4.

Udlægning af gylle med slæbeslanger indenfor 200 meter til naboer og bymæssig bebyggelse skal for at begrænse lugtgener ske med størst mulig iagttagelse af vindretning. Ligeledes vil det være godt landmandskab ikke at bringe gylle ud på nærtliggende marker til nabo, der afholder konfirmation og lignende.

Støv og støj

De væsentligste periodiske støjgener vil være kørsel med lastbiler og traktorer til og fra ejendommen. Herudover forekommer støj fra landbrugsmaskiner i og omkring ejendommen, fra indblæsning og tildeling af foder, samt fra gylleseparerings- og ventilationsanlæggene. Hovedparten af driften foregår i dagtimerne hele året rundt.

Der er sat vilkår om maksimal støjbelastning til omgivelserne. Det er kommunens vurdering, at det er muligt at opretholde en daglig drift uden at overskride de fastsatte støjgrænser, dette også set i lyset af den store afstand til naboerne.

Lys

Det er vurderet, at der ikke er behov for at fastsætte vilkår om at reducere gener fra lys, idet der ikke er opsat lamper, der kan genere naboer, trafikken eller landskabet.

Skadedyr

Det er oplyst, at der er sat rottekasser og fluer bekæmpes med rovfluer efter behov.

Forekomsten af rotter ved ejendommen forebygges ved, at der lukkes af til foderopbevaring og der ryddes jævnlige op for foderspild.

Der er pligt til at anmelde tilsynekomsten af rotter til kommunen, men for at forebygge tilstedeværelsen af rotter er det vigtigt, at der er en effektiv rottebekæmpelse. Dette gøres i samarbejde med autoriseret bekæmpelsesfirma.

Der er indsat vilkår for at begrænse tilhold af skadedyr.

Ammoniakfordampning

Det fremgår af IT- ansøgningen, at udvidelsen kan foretages med en meremission på 1897 kg N/år. Der er herefter en samlet emission fra anlægget på 6551 kg NH₃-N/år.

Udvidelsen er omfattet af krav om 15 % ammoniakreduktionskrav, idet der er tale om en genbehandling af ansøgning fra 2007. Kravet overholdes ved, at bygge de nye stalde med delvis spaltegulv og 20 % gyllekøling samt ved at lægge fast låg på den nye gyllebeholder. Overdækningen sker dog primært for at overholde kravet om fast overdækning på gyllebeholder med svinegylle, der ligger nærmere end 300 meter til nabobeboelse¹¹. Herudover fodres med nedsat råprotein for at opfylde kommunens krav til BAT.

---

¹¹ § 16 stk. 4 i husdyrgødningsbekendtgørelsen (nr. 1695 af 19. december 2006)

Forudsætningerne til overholdes af reduktionskravet fastholdes i vilkår 12,13, 20, 46 og 53.

Natur Område og beskyttelse samt nummerering , der følger af kortbilag	Afstand og retning	Merdepositio n Kg N/ha/år	Totaldepositio n Kg N/ha/år	Baggrundsdepositio n Kg N/ha/år	Tålegræns e Kg N/ha/år
Nr. 1: Strandeng § 3. Delvist kortlagt som surt overdrev. Beliggende i Natura2000*	1540 m mod sydvest	0,02	0,05	10,1	30-40 (strandeng) 10-20 (surt)
Nr. 2: Strandeng § 3. Delvist kortlagt som surt - og kalkoverdrev. Beliggende i Natura2000*	1550 m mod vest	0,04	0,12	10,1	30-40 (strandeng) 10-20 (surt) 15-25 (kalk)
Nr. 3: Kalkoverdrev § 7. Delvist i Natura2000*	1430 m mod nordves t	0,02	0,06	10,6	10-20 (surt) 15-25 (kalk)
Nr. 4: Tør hede § 7. Beliggende i Natura2000*	1520 m mod sydvest	0,05	0,15	10,1	10-20 (tør)
Nr. 5: Overdrev § 3	710 m mod øst	0,28	0,88	11,6	10-20 (surt) 15-25 (kalk)
Nr. 6: Overdrev § 3	1590 m mod sydvest	0,02	0,07	10,1	10-20 (surt) 15-25 (kalk)
Nr. 7: Eng § 3	520 m mod syd	0,14	0,44	11,6	**

Tabel 3. Ammoniakdeposition på omkringliggende natur.

* Habitatområde nr. 16 (Løgstør Bredning, Vejlerne og Bulbjerg) og Fuglebeskyttelsesområde nr. 12 (Løgstør Bredning, Livø og Feggesund samt Skarrehage).

** Enge der gødskes og omlægges. Det giver derfor ingen mening at tale om tålegrænse.

I nærheden af ejendommen Livøvej 27 findes følgende:

Internationale naturbeskyttelsesområder

Habitatområde nr. 16 Løgstør Bredning, Vejlerne og Bulbjerg Klit ligger 1530 m vest fra staldene. I samme afstand og retning ligger Fuglebeskyttelsesområde nr. 12 Løgstør Bredning, Livø, Feggesund og Skarrehage.

Habitatområdet er bl.a. udpeget for habitatnaturtypen 1330 strandeng og 4030 tør hede, som findes ca. 1500 m fra staldene og 6210 kalkoverdrev og 6230 surt overdrev, som findes ca. 1400 m fra staldene.

For alle naturtyper i habitat- og fuglebeskyttelsesområdet gælder, at merdeposition fra ejendommen er lig med eller mindre end 0,05 kg N/ha/år, og totaldeposition fra ejendommen er lig med eller mindre end 0,15 kg N/ha/år.

De mest kvælstoffølsomme naturtyper er tør hede og surt overdrev, der har en tålegrænse på 10-20 kg N/ha/år. Baggrundsbelastningen er på 10,1 kg N/ha/år, så den laveste tålegrænse er let overskredet. Både heden og surt overdrev ligger meget tæt på kysten, og modtager sandsynligvis en del næringsstof fra fjordvandet. Kommunen vurderer, at både mer- og totaldepositionen er uden væsentlig negativ betydning for habitat- og fuglebeskyttelsesområdet, naturtyperne og de arter områderne er udpeget for.

Bilag IV arter

Der er fundet strandtudse og spidssnudet frø på strandengene og i flere af de små søer og laguner på stranden ca. 1500 m fra staldene.

Der er i 2009 fundet markfirben på kalkoverdrevet ca. 1400 m fra staldene, og der kan være egnede levesteder for markfirben på både surt overdrev og tør hede.

Kommunen vurderer, at en merdeposition på 0,05 kg N/ha/år og en totaldeposition på 0,15 kg N/ha/år er uden væsentlig negativ betydning for de tre arter.

Sjældne arter

Der er tidligere fundet ansvarsarten eng-ensian i nærheden af heden, men den er ikke fundet ved eftersøgninger i forbindelse med NOVANA Artsovervågning i 2006.

Der er fundet dansk rundbælg og opret kobjælde, som begge er ansvarsarter.

Derudover er der fundet alm. agermåne, blodrød storkenæb, bakke-nellike, kamgræs, tandbælg, kornet stenbræk, blåmunke, smalbladet høgeurt og alm. bakketidsel på overdrevene. På strandengene er der bl.a. fundet strand-limurt, festgræs og humle-sneglebælg.

Kommunen vurderer, at en merdeposition på 0,05 kg N/ha/år eller derunder er uden væsentlig negativ betydning for de sjældne arter, der er fundet.

Beskyttet natur med bufferzone § 7

Der er registreret et overdrev 1400 mod nordvest og en hede 1500 mod sydvest, der begge udløser en bufferzone i henhold til husdyrloven¹².

En del af de arealer der er registreret som strandeng efter naturbeskyttelseslovens § 3, er kortlagt som en anden habitatnaturtype. Der skelnes ikke mellem så mange forskellige naturtyper ved registrering af beskyttede naturtyper efter naturbeskyttelseslovens § 3. Strandeng og

---

¹² Lov nr. 1572 af 20. december 2006 om miljøgodkendelse m.v. af husdyrbrug.

strandoverdrev indgår under fællesnavnet strandeng. Der vil være en flydende overgang mellem strandoverdrev og overdrev efter naturbeskyttelseslovens § 3 naturtyper.

En del af strandengene er kortlagt som habitatnaturtyperne 6230 surt overdrev, 6210 kalk overdrev, 6410 tidvis våd eng og 2130 grå klit.

Kommunen vurderer, at de dele af strandengene, der er kortlagt som habitatnaturtyperne surt - og kalkoverdrev, skal sidestilles med de § 3 naturtyper, der kaster § 7 bufferzone.

Det ændrer ikke noget for ejendommen Livøvej 27, der ligger uden for 1000 m bufferzonerne.

Vurderingen og begrundelsen under afsnittet Internationale naturbeskyttelsesområder gælder også her, da det stort set er de samme arealer/naturtyper.

Beskyttet natur - naturbeskyttelseslovens § 3

Der er registreret et mindre overdrev 710 meter mod øst og en eng 500 meter mod syd.

Overdrevet ligger midt i dyrket mark og har ringe naturværdi. Engen må gødskes og omlægges med 7-10 års mellemrum og har derfor ligeledes ringe naturværdi.

Baggrundsbelastningen i området er 11,6 kg N/ha/år, så den laveste tålegrænse for overdrevet er let overskredet. Kommunen vurderer, at en merdeposition på 0,8 kg N/ha/år til overdrevet og på 0,14 kg N/ha/år til engen er uden væsentlig betydning for de to naturtyper.

Kommuneplan

Området hvor selve ejendommen ligger er udpeget som jordbrugsområde (retningslinje 5.1 i kommuneplanen). Ved inddragelse af jordbrugsarealer til andet formål end jordbrug skal generne for jordbrugserhvervene begrænses mest muligt.

En del af udbringningsarealerne ligger i områder, der er udpeget som særligt naturområde og økologisk forbindelseslinje. Udpegningerne er delvis sammenfaldende med habitatområde 16 (Løgstør Bredning Vejlerne og Bulbjerg Klit) og fuglebeskyttelsesområde 12 (Løgstør Bredning, Livø, Feggesund og Skarrehage).

Særlige naturområder (retningslinje 7.2.). Indgreb i de særlige naturområder, der ændrer arealernes naturtilstand, må kun finde sted, hvis det samlede resultat bliver forbedrede levevilkår for det naturlige dyre- og planteliv, eller hvis forbedrede muligheder for landskabelige oplevelser for almenheden kan opveje indgrebet. Anlægsarbejder og byggeri må ikke placeres i de særlige naturområder, hvis det indebærer en forringelse af de landskabelige, naturmæssige eller kulturhistoriske værdier, der ligger til grund for udpegningen.

Økologiske forbindelseslinjer (retningslinje 7.4.). I de økologiske forbindelser skal planlægning og administration vedrørende arealanvendelsen og tilstanden forbedre levesteder og spredningsmuligheder for de dyr og planter, som forbindelserne skal sikre. I de økologiske forbindelser skal barrierer for spredning af dyr og planter så vidt muligt undgås. Hvor et nyt anlæg med barrierevirkning ikke kan undgås, skal virkningen reduceres mest muligt.

Kommunen vurderer, at en merdeposition på 0,05 kg N/ha/år ikke vil forringe områdernes værdier eller forhindre spredningsmuligheder for planter og dyr.

Samlet ammoniakvurdering

Lovens beskyttelsesniveau for ammoniak er overholdt. Set i lyset af, at udvidelsen kun belaster omkringliggende natur i begrænset omfang, og at meget sårbar natur (§ 7 og habitatområde)

ligger i stor afstand til anlægget, er vurderingen, at der ikke er grundlag for at skærpe i forhold til det generelle beskyttelsesniveau i husdyrloven og det der følger af BAT vurderingen.

Uheld og ricisi

På en landbrugsbedrift er der mange muligheder for små og større uheld, og det er kommunens opfattelse, at en beredskabsplan kan være til stor hjælp, hvis uheldet skulle være ude. I forbindelse med nærværende ansøgning er der udarbejdet en beredskabsplan, der beskriver hvad der skal gøres, når uheldet er ude. Medarbejdere, ejer og andre med fast adgang til bedriften er vejledt i beredskabsplanen.

Planen bør gennemgås mindst en gang om året og vil også blive gennemgået i forbindelse med kommunens tilsyn på bedriften. Sidstnævnte fastholdes med vilkår.

5.3 Arealer

Til bedriften hører et ejet og forpagtet udspretningsareal på 194,94 ha og 2 gylleaftaler på i alt 476,2 DE. Der udbringes husdyrgødning efter regler for 1,4 DE/ha på alle arealer.

Ejede og forpagtede arealer ligger uden for beskyttet natur og Natura 2000 områder, bortset fra mark 21, der ligger i habitat- og fuglebeskyttelsesområde. Marken er kortlagt som habitatnaturtypen 6410 tidvis våd eng. Miljøcenter Aalborg har ændret denne kortlægning i 2010, så arealet ikke længere er registreret som habitatnaturtype. Ændringen i kortmaterialet vil blive opdateret senere. Ingen af arealerne skræner ned mod søer eller vandløb. Der er fredede diger i skel til mark nr. 9. Jorddiger må ikke ændres eller beskadiges.

Gødningstype	Kg kvælstof	Kg fosfor	DE
Svinegylle – Livøvej 27	46.234,70	11.570,39	495,33
Svinegylle – Rønbjergvej 139	23.866,00	5.980,0	249,50
Afsat ved gylleaftaler	44.451,90	11.124,20	476,23
I alt til rådighed	25.648,80	6.426,19	268,60

Tabel nr. 4. Produceret gødning i ansøgt drift, hentet fra IT- skema nr. 17.328 version 4.

Bedriftens ejede og forpagtede arealer ligger inden for en radius af 2 km fra bedriftens produktioner på Rønbjergvej 139 og Livøvej 27. Der er indgået aftaler om afsætning af husdyrgødning fra 476,2 DE til Rønbjergvej 241 og bedriften på Munksjørupvej 66. Arealerne i gylleaftalerne er godkendt ved henholdsvis en § 16 godkendelse og et tillæg til eksisterende miljøgodkendelse. Der henvises til kommunens sag nr. 08/9815 og 07/26.110.

Gylleaftalerne skal i øvrigt være skriftlige og forevises tilsynsmyndigheden på forlangende¹³. Driften af arealerne i gylleaftalerne skal i øvrigt opfylde de vilkår, der fremgår af de respektive godkendelser.

¹³ § 29 i husdyrgødningsbekendtgørelsen (nr. 1695 af 19. december 2006)

Næringsstoffer til overfladevand.

Afstrømning fra markarealer udgør en mulig trussel for næringsstoffølsomme naturtyper og arter, idet der kan ske udvaskning af kvælstof og fosfor fra markerne til naturområderne, søer, vandløb og fjorde.

Natura 2000

Habitatområde nr. 16 er udpeget for at beskytte søer, vandløb, terrestriske naturtyper og arter samt marine områder og arter. Alle disse naturtyper er næringsstoffølsomme.

Fuglebeskyttelsesområde nr. 12 er udpeget for at beskytte bestemte fuglearter og deres levesteder. Fuglebeskyttelsesområder udgør sammen med habitatområdet et NATURA 2000 område.

Mark nr. 21-0 ligger inden for habitatområdet og grænser mod syd og vest op til beskyttet strandeng¹⁴, der er en del af udpegningsgrundlaget for habitatområdet. Mark 21 ligger meget lavt og meget kystnært. Der er en drænggrøft i marken og området er fosforklasse 2.

Mark nr. 31, 32 og 33 ligger op til habitatgrænsen. Øvrige arealer ligger i en afstand på 50 – 1500 meter fra Natura 2000 området og ligger ikke i nærheden af områdets udpegede søer og vandløb.

Det vurderes, at direkte overfladeafstrømning fra de nærmest liggende arealer (mark 21-0, 32, 32 og 33) vil være meget minimal, da terrænet er fladt ved mark 21-0 og afgrænset med landevej for øvrige nævnte marker.

Ud fra ovenstående betragtninger konkluderes, at driften af arealerne primært påvirker områdets vandløb og marine områder samt de arter, der lever her, via udvaskning fra rodzonen.

Udpegningsgrundlaget for habitatområde 16 og fuglebeskyttelsesområderne 12, samt vurdering af, hvorvidt naturtyper og arter vil være påvirket af projektet er beskrevet i bilag 5.

Øvrige beskyttet natur

Mark 15 ligger i et større lavbundsområde, der strækker sig fra Næsbyvej mod nordøst til Rønbjerg Ferie Ressort mod sydvest. Marken ligger i samme kote, som et beskyttet § 3 vandløb, der afvander til en beskyttet § 3 sø ved Rønbjerg Ferie Ressort. Grøften er ikke beskyttet af en 2 meter bræmme¹⁵, og søen er ikke målsat¹⁶. Det kan ikke udelukkes, at med vedtagelsen af kommende vandplaner, hvormed, der skal sikres, at alt overfladevand kommer i en ”god økologisk tilstand”, at der kommer et krav om bræmmer eller lignende på stedet.

Der stilles ikke for nuværende krav om bræmme ved grøften, da der ikke sker en øget udvaskning fra marken, jf. kommende afsnit om kvælstof og fosfor.

Kvælstof

Bedriftens arealer afvander til Løgstør Bredning i Limfjorden, enten direkte eller ved afvanding til Rønbjerg Grøft og Elkangårdsgrøften. Løgstør Bredning betragtes ifølge Husdyrloven, som et meget kvælstofsårbart Natura 2000 område i Limfjorden. Den kvælstofreduktion, der sker fra rodzonen til recipienten, er moderat, og udbringningsarealerne er derfor kategoriseret som liggende i nitratklasse 2.

¹⁴ § 3 i naturbeskyttelsesloven (Lov nr. 933 af 24. september 2009 om naturbeskyttelse)

¹⁵ § 69 i vandløbsloven (Lov nr. 927 af 24. september 2009 om bekendtgørelse af lov om vandløb)

¹⁶ Regionplan for Nordjyllands Amt, 2005 – nu Landsplandirektiv.

Der udbringes husdyrgødning efter regler for 1,4 dyreenheder(DE) pr. ha. Af IT – ansøgningsskemaet, nr. 17.328 af 22. december 2010 fremgår det, at bedriften drives med 6 % nedsat kvælstofnorm i forhold til Plantedirektoratets til enhver tid gældende normer. Tiltaget sikrer ifølge beregninger i husdyrgodkendelse.dk, at den samlede udvaskning af kvælstof fra rodzonen reduceres til et niveau, der svarer til en udbringning på 0,91 DE/ha.

I følge § 23 i husdyrloven⁷ skal kommunen sikrer, at udvaskning fra husdyrbruget ikke medfører væsentlige påvirkning af Løgstør Bredning, der er udpeget som Natura 2000 område. I følge Miljøklagenævnsafgørelse nr. 130-00166 af 3. november 2010 skal kommunen anvende Miljøstyrelsens metode¹⁷ til vurdering af om husdyrbruget i sig selv eller i kumulation med andre medfører en væsentlig påvirkning af Løgstør Bredning.

Med henvisning til ovenstående har vi beregnet den samlede N – udvaskning i oplandet og bidraget fra denne bedrift. Det fremgår af bilag 7, at der fra oplandet er en udvaskning på 1.086.197,8 kg N/år og fra denne bedrift en udvaskning på 335 kg N/år. Det svarer til, at bedriften bidrager med 0,03 % af udvaskningen i oplandet. I den sammenhæng skal det oplyses, at Løgstør Bredning betragtes, som et åbent bassin, og derfor vurderes at have et afskæringskriterie for skadevirkning af nitratudvaskning på 5 %¹⁷.

Ifølge opgørelse fra Statsforvaltningen er der perioden 2007 – 2010 sket et fald på 2,9 % i dyretrykket i oplandet til Løgstør Bredning.

Da husdyrtrykket i oplandet er faldende, og N – udvaskningen fra bedriftens arealer ligger under 5 % af den samlede udledning fra oplandet, er det kommunes vurdering, at projektet hverken i sig selv eller i kumulation med andre medfører en væsentlig påvirkning af Løgstør Bredning eller andre habitatområder i Limfjorden.

Vi vurderer endvidere, at ændringen i udledning af kvælstof fra dambrug eller andre virksomheder i oplandet siden 2007 ikke vil ændre nævneværdigt på ovenstående vurderinger, da en eventuel ændring vurderes at have været i nedadgående retning.

Kommunen vurderer altså, at projektet med de tiltag, der er foretaget, ikke er til hinder for at sikre eller genoprette en gunstig bevaringsstatus for de arter og naturtyper, Løgstør Bredning er udpeget for. Dette skal ses i sammenhæng med de tiltag, der følger af den kommende Vandplan for Limfjorden, jf. afsnit nedenfor.

Vandplan for Limfjorden

Ifølge ”Udkast til Vandplan for Limfjorden”, der p.t. er i offentlig høring, skal udledningen af kvælstof ned på 4818 tons N/år. Det er heri vurderet, at allerede implementerede tiltag, herunder Husdyrgodkendelseslovens beskyttelsesniveau via nitratklasificeringen, bringer det ned på 11.719 tons. Den manglende nedbringelse på 6901 tons skal ske ved tiltag, som er uafhængige af godkendelsen af det enkelte husdyrbrug. Disse yderligere tiltag vil komme til at fremgå af den endelige vandplan/handleplan for Limfjorden.

Fosfor

Miljøgodkendelsen overholder husdyrgodkendelsesbekendtgørelsens beskyttelsesniveau for fosfor, som er baseret på vurdering af husdyrbrugets fosforoverskud i henhold til fosforklasser. For fosfor er der ikke, som for kvælstof, en direkte sammenhæng mellem et eventuelt

---

¹⁷ Miljøstyrelsens digitale husdyrvejledning om nitratudvaskning til overfladevande og notat af 28. februar 2011” Supplement til den digitale husdyrvejledning om kommunernes opgørelse af dyretryk.

fosforoverskud og tab af fosfor til vandmiljøet, da en stor fosforpulje kan bindes i jorden. Men en eventuel påvirkning med fosfor er alligevel forsøgt vurderet ud fra fosforoverskuddet, idet fosforoverskuddet kan betragtes som et udtryk for husdyrbrugets ekstra påvirkning i forhold til ren handelsgødet. I et rent handelsgødet sædskifte vil der normalt kun blive gødet til fosforbalance, d.v.s. at der ikke bliver tilført mere fosfor, end der fraføres med afgrøderne.

Fosforudledningen fra husdyrbrugets ejede og forpagtede arealer på i alt 195 ha udgør efter vores vurdering i værste fald maksimalt 1kg P/ha. Det ekstra bidrag, der kan tilskrives husdyrgødning i forhold til ren handelsgødning, er beregnet til 0,045 kg P/ha, i alt 8,8 kg pr. år, der når frem til Limfjorden. (De 0,045 kg P/ha er udregnet ud fra et årligt fosforoverskud på 11,2 kg P/ha, der over en miljøgodkendelses levetid på 8 år bliver til 89,6 kg. I forhold til jordpuljen af fosfor på 2000 kg P/ha¹⁸, der maksimalt medfører en udvaskning på 1 kg P/ha medfører husdyrbruget således via husdyrgødning en påvirkning på $89,6 / 2000 * 1 \text{ Kg P/ha} = 0,045 \text{ kg P/ha}$).

Den samlede udledning til denne del af Limfjorden er 32981 kg¹⁹. Husdyrbrugets andel udgør som udregnet ovenfor maksimalt 8,8 kg ud af den samlede udledning, hvilket svarer til 0,03 %. Det vurderes i denne del af Limfjorden, at med en påvirkning under 1 %, medfører husdyrbruget ikke i sig selv en påvirkning af Limfjorden.

Om husdyrbruget sammen med andre husdyrbrug (kumulation) medfører en påvirkning med fosfor er vurderet ud fra udvikling i husdyrholdet i oplandet opgjort i antal dyreenheder, der stammer fra Det Centrale Husdyrregister (CHR). Fra Husdyrgodkendelseslovens ikrafttræden i 2007 til 2010 er antal dyreenheder faldet fra 49211 til 47773 svarende til et fald på 2,9 %.

Husdyrbruget medfører således heller ikke i kumulation med andre husdyrbrug en påvirkning af Limfjorden.

Det vurderes endvidere, at ændringen i udledning af fosfor fra dambrug eller andre virksomheder siden 2007, ikke vil ændre nævneværdigt på ovenstående vurderinger, da en eventuel ændring vurderes at have været i nedadgående retning.

Ingen af udbringningsarealer har i øvrigt stærk hældning (mere end 6 %) ned mod å, vandløb eller søer, der kunne give anledning til forøget risiko for erosion til vandmiljøet. Samlet vurderes, det at tabet af fosfor fra landbrugets arealer til vandmiljøet er begrænset.

Med henvisning til ovenstående konkluderes, at udledningen af fosfor til Løgstør Bredning ikke øges væsentligt og Vesthimmerlands Kommune vurderer derfor, at der ikke er grundlag for at skærpe ud over husdyrlovens krav.

Næringsstoffer til grundvand.

2/3 dele af udbringningsarealet ligger indenfor et område, der er registreret som nitratfølsomt drikkevandsområde. Det drejer sig om OSD område (Område med særlige drikkevandsinteresser) nr. 1439, liggende ved Rønbjerg i den nordvestlige del af Vesthimmerlands Kommune.

---

¹⁸ Miljøstyrelsens digitale vejledning om fosfor til husdyrloven.

¹⁹ Beregnet ud fra en samlet udledning, der er opgjort i Vandplanen(høringsudgaven) set i forhold til Limfjordens opland og det aktuelle opland.

I dette område skal det sikres, at grundvandsudvaskningen ikke stiger i ansøgt drift, hvis udvaskningen allerede har passeret 50 mg/l i nudrift²⁰.

Det følger af IT skema, 17.328, version 4, at der er beregnet en udvaskning til grundvandet på 61 – 76 mg/l fra markerne, hvilket er et fald på 3 mg/l i forhold til nudrift.

Det faldende niveau er sikret ved anvendelse af 6 % nedsat kvælstofnorm i forhold til det normale for en svinebedrift. Husdyrlovens beskyttelsesniveau for grundvand er hermed opfyldt.

Vesthimmerlands Kommune vurderer, at hensynet til drikkevandet er varetaget i det krævede omfang. En yderligere sikring af grundvandet afventer udarbejdelse af indsatsplan for området.

Næringsstoffer til tør natur.

Ved sortjordsnedfældning udlægges og nedharves gyllen i samme arbejdsgang, mens græsmarksnedfældning foregår ved at der skæres riller i jordoverfladen, hvori gyllen udlægges, og dermed placeres næringsstofferne tæt ved planternes rødder. Nedfældning reducerer således risikoen for overfladeafstrømning i forhold til slangeudlægning, hvor gyllen placeres på jordoverfladen. Nedfældning begrænser desuden gyllens kontakt med luften, hvilket begrænser risikoen for ammoniaktab. Nedfældning af gylle på hhv. sort jord, græs og vinterafgrøder reducerer således fordampningen af ammoniak med hhv. 95 %, 25 % og 45 % i forhold til udlægning med slanger²¹.

Natura 2000

Omtrent 20 ha, mark nr. 18, 19, 21, 31 og 33 samt dele af mark 01 mod nord ligger inden for 100 meter til nærmeste Natura 2000 område²². Nærmest liggende sårbare natur i forhold til kvælstof er en hede mod syd og et overdrev mod nord. I begge tilfælde ligger naturen fordelagtigt i forhold til arealerne og den fremherskende vindretning fra sydvest. Ligeledes er der tale om, at arealerne højdemæssigt ligger på niveau med heden og overdrevet eller er afskilt med landevej. Det skønnes, derfor at arealerne ikke vil påvirke Natura 2000 området væsentligt med næringsstoffer, hverken ved afstrømning eller via luften.

De generelle regler for udbringning vurderes derfor, at være tilstrækkelige til beskyttelse af Natura 2000 området.

Natur, der er beskyttet af § 7 i husdyrloven.

Bedriftens arealer, der ligger i bufferzone 1, ligger enten på samme højde som overdrevet/heden eller terrænet er faldene fra de beskyttede overdrev/hede. Arealerne ligger hovedsagelig mod øst for overdrevet og nord for heden i syd. Med en typisk vindretning i sydvest vil ammoniakfordampningen fra udbringning ikke påvirke overdrevet eller heden væsentligt. Med andre ord vil det være tilstrækkeligt i forhold til en begrænsning af ammoniakfordampning og overfladeafstrømning at følge de almindelige regler for udbringning, jf. § 24²³

---

²⁰Bilag 3, Punkt D2 i bekendtgørelse nr. 294 af 31. marts 2009 om tilladelse og godkendelse m.v. af husdyrbrug.

²¹ ²¹ Martin Nørregaard Hansen et. al, Det Jordbrugsvidenskabelige Fakultet Husdyrbrug nr. 84, december 2008, Aarhus Universitet..

²² Habitatområde 16(Løgstør Bredning, Vejlerne og Bulbjerg) og Fuglebeskyttelsesområde nr. 12(

²³ Husdyrgødningsbekendtgørelsen, bek. nr. 1695 af 19. december 2006.

En stor del af bedriftens arealer ligger indenfor bufferzone 2 til natur, der er beskyttet efter husdyrbruglovens § 7. Her er krav om at flydende husdyrgødning skal nedfældes på sort jord og græsarealer på disse arealer. Øvrige arealer er der først krav om nedfældning på sort jord og græsarealer fra 1. januar 2011, jf.38¹⁹.

Natur, der er beskyttet af § 3 i naturbeskyttelsesloven

Nærmest liggende sårbare natur, et overdrev, der er beskyttet af § 3 i naturbeskyttelsesloven ligger 80 meter vest for nærmeste udbringningsareal.

Det skønnes, at overdrevet ikke påvirkes væsentligt med næringsstoffer, idet afstanden er forholdsvis stor, og overdrevet ligger væk fra fremherskende vindretning. Endvidere ligger marken lavere end overdrevet.

De generelle regler for udbringning vil også være tilstrækkelig her.

5.4 Bedst tilgængelige teknologi

Der er i den ansøgte produktion, projekteret med en række af de bedste tilgængelige teknikker, hvoraf flere indgår som vilkår, der er med til at sikre, at de krævede beskyttelsesniveauer opnås. Nedenfor ses en beskrivelse af, hvor der er anvendt BAT i produktionen, og en beskrivelse af, hvor der er truffet valg om ikke at anvende BAT.

Management

Det fremgår af blandt andet af BAT- redegørelsen at;

- Bedriften bliver drevet efter de principper i begrebet ”godt landmandskab”, hvilket vil sige at der i driften og planlægning af nye tiltag tages hensyn til dyrevelfærd, forbrugerne, forholdene for medarbejdere og omgivelserne.
- Der er opstillet en række egenkontroller i forbindelse med denne ansøgning og i henhold til DANISH- produktstandarden.
- Der udarbejdes mark- og gødningsplan.
- Bedriften gennemgås med dyrlæge ca. hver 4. uge, hvor besætningens behandlingsbehov konstateres.
- Fodersammensætning og fodringsstrategi evalueres og tilpasses løbende, således at nyeste viden anvendes. Der er tilknyttet en foderspecialist til bedriften.

Det vurderes, at man med de ledelsesredskaber, der anvendes, lever op til nutidens krav til en moderne produktion og til gældende krav for BAT på management.

Fodring

Fodring af dyrene sker i nøje planlægning med foderrådgivere, dels for at tilgodese dyrenes velfærd og dels for at optimere bedriftens økonomi.

Dyrene fasefodres og fodret tilsættes aminosyre og fytase.

Ved anvendelse af fasefodring er det muligt at fodre dyrene efter deres næringsstoffbehov i den aktuelle periode og dermed sikres at udskillelse af næringsstoffer begrænses.

Når foderblandingerne tilsættes syntetiske aminosyre kan det sikres at fordøjelige næringsstoffer øges og der er mulighed for en bedre optagelse af disse frem for en udskillelse.

Fodret tilsættes enzymet fytase for at øge mængden af fordøjeligt fosfor og udskillelsen af fosfor vil dermed reduceres.

Søerne fodres desuden med nedsat protein, som et tiltag til at opfylde kommunens krav til BAT, der gælder for udvidelsen. Foder med nedsat råprotein mindsker vandoptagelsen, således at de udskiller mindre urin og dermed en mindre gyllemængde. Beregningen af korrektionsfaktoren for indhold af kvælstof i gyllen sker for søer ved hjælp af følgende formel for en type 2 korrektion:

Foderkorrektion for N;

Korrektionsfaktor_{foder} =

$$\frac{\text{FE pr. årssø} \times \text{gram råprotein pr. FE}}{6250} - 1,50 - \frac{(\text{fravænnede grise pr. årssø} \times \text{fravænningsvægt} \times 0,024 \text{ g N pr. kg tilvækst})}{27,2}$$

Korrektionsfaktoren er beregnet ved anvendelse af følgende tal fra ansøgningen: 1442 FE pr. årssø, 137 g råprotein pr. FE, 32 fravænnede grise pr. årssø og en fravænningsvægt på 7,2 kg. De tilsvarende normtal (2005/2006) som er grundlag for beregningsformlen er 1442 FE pr. årssø, 142,8 g råprotein pr. FE, 24,6 fravænnede grise pr. årssø og en fravænningsvægt på 7,2 kg. Foderkorrektionen giver en korrektionsfaktor på **0,90**, hvilket er stillet som vilkår.

Såfremt der kun anvendes foderblandinger deklareret med FEsv, sættes FE lig FEsv. Såfremt der anvendes foderblandinger deklareret med både FEsv og FEdr anvendes følgende: FE pr. årssø beregnes som summen af FEsv og FEdr, og g råprotein pr. FE beregnes som et vægtet gennemsnit af de anvendte foderblandingers råproteinindhold (g råprotein pr. FEsv x FEsv pr. årssø + g råprotein pr. FEdr x FEdr pr. årssø) / (FEsv + FEdr).

Ifølge BREF- dokumentet er det BAT at tilpasse foderet efter dyrenes behov (fasefodring), tilsætte aminosyre og fytase, hvorved foderet indeholder flere fordøjelige/diponible næringsstoffer. Det vurderes, at bedriften lever op til BAT på fodring.

Staldindretning

Udvidelsen til 495 DE vil ske ved bygning af ny løbedrægtighedsstald (stald nr. 1.1.4) og ny farestald (stald nr. 1.1.5). Sidstnævnte bygges i forlængelse af eksisterende farestald fra 2004 (stald nr. 1.1.2). Herudover lægges et nyt gulv, et delvis spaltegulv med 25 - 49 % fast gulv, i eksisterende slagtesvinestald (stald nr. 1.1.3).

Der er valgt BAT- gulve for søerne, som angivet i BAT- byggeblade, Gr. Nr. 106.02-51. og med gyllekøling i den nye løbe-drægtighedsstald og farestald. Undtaget er eksisterende farestald, der er bygget med fuldspaltegulv.

Gulvtypen, der er valgt i de nye stalde til søerne, svarer delvis (mangler skrab i kanalerne) til teknologien beskrevet i Miljøstyrelsens Teknologiblad ”Køling af gyllen i svinestalde”. 1. udgave, 19. maj 2009.

Poltene produceres på delvis spaltegulv med 25 – 49 % fast gulv, svarende til referencestaldsystemet i husdyrloven.

I bilag 6 er vist en beregning af hvad Vesthimmerlands Kommune betragter som værende BAT for ejendommen. Med udgangspunkt i Miljøstyrelsens vejledende standard vilkår²⁴ har vi beregnet et niveau på 6551 kg N- NH₄/år. I beregningen er taget højde for, hvad der er opnåeligt for henholdsvis eksisterende som nye stalde under skyldigt hensyn til proportionalitetsprincippet.

I bestræbelsen på at leve op til kommunes krav har ansøger valgt, at etablere delvist spaltegulve i nye stalde, og eksisterende poltestald ombygges til delvist spaltegulv. De nye stalde udstyres med gyllekøling og ansøger vælger, at foder med nedsat råprotein ved søerne i forhold til normen 2005/2006. Der er beregnet et samlet emissionsniveau på 6551 kg/år fra projektet, jf. IT skema 17.328 version 4.

Det fremgår af Miljøstyrelsens Teknologiblad ”Køling af gyllen i svinestalde”. 1. udgave, 19. maj 2009, at køleeffekt W/m² beregnes ved hjælp af følgende 2. grads ligning; $\text{reduktion}(\%) = -0,008x^2 + 1,5x$, hvor x = køleeffekt, W/m². Med en reduktion på 20 % som angivet i IT skema nr. 17.328 version 4 beregnes en køleeffekt på 22,5 W/m².

Det er oplyst af ansøger, at gyllesøjlen i kanalerne i stald 1.14 og 1.1.5 højest har en højde på 35 - 40 cm. Denne højde vurderes ikke at have en betydning på køleeffekten.

Bedriften lever hermed op til kommunens BAT niveau. Tiltagene, til at opnå niveauet fastholdes med vilkår.

Ansøger har undersøgt alternativer til det valgte, men de er fravalgt med følgende argumenter;

- Forsuring, da der delvist er tale om eksisterende stald, hvor der ikke er sikkerhed for, at betonen i gyllekanalerne har en god holdbarhed overfor syrepåvirkningen. Samtidig er energiforbruget ved drift af et forsøringsanlæg opgjort til minimum 20.000 kwh, hvilket vurderes ikke at være proportionalt i forhold til miljøgevinsten iht. anlæggets placering.
- Gulvet i eksisterende farestald ændres ikke til delvis spaltegulv, da det vil være for dyrt at ændre. Stalden er bygget i 2004 og gulvet har derfor en del leveår inden den skal renoveres.
- Luftvasker med syre er dyrere at etablere i forhold til gyllekøling. Sidstnævnte teknologi har den fordel at overskudsvarmen anvendes som opvarmning i stald og stuehus. Hermed spares på olieforbruget.

Forbrug af vand og energi

På ressourceområdet er der søgt sparet på såvel el, vand og dieselolie. Der er blandt andet installeret gyllekøling i nye stalde (nr. 1.1.2 og 1.1.4) og overskudsvarmen herfra benyttes i stuehusene, staldene og mandskabsfaciliteterne. Der opnås hermed en besparelse i olieforbruget.

---

²⁴ Vejledende emissionsgrænseværdier opnåelige ved anvendelse af den bedste tilgængelige teknik (BAT), Miljøstyrelsen 2010.

I farestalden er ventilation etableret som kombidiffus, dvs. luften trækkes ned gennem stalden fra loftsrummet gennem isolering og troltexplade. Ved temperaturer over 25 grader åbner store loftsventiler og luften virker afkølede med større lufthastighed. Loftsventilerne virker samtidig som nødopluk ved strømsvigt.

I drægtighedsstalden er ventilationen etableret som et undertryk anlæg med vægventiler. Der er også monteret temperaturreguleret overbrusningsystem.

Ventilationsanlæggene optimeres løbende og renholdes således der ikke anvendes unødigt strøm. Der anvendes frekvensstyret ventilation. Ventilationen er temperaturreguleret styringssystem, som sikrer at ventilationen kører optimalt med hensyn til temperaturen i staldene og elforbruget. Der er installeret vertikale ventilatorer i stedet for horisontale. Alle nævnte tiltag nedsætter energiforbruget.

Udendørs belysning er dagslysstyret eller med bevægelsessensorer.

Der anvendes sparepærer i varmelamperne i farestaldene og eksisterende lysstofrør vil løbende blive udskiftet til lavenergi lysstofrør i driftsbygningerne. Dette fastholdes med vilkår.

Til sikring af at gyllekølings- og ventilationsanlægget kører energimæssigt optimalt fastlægges i vilkår at disse tjekkes af fagmand efter behov og mindst én gang årligt.

Vandforbruget søges minimeret ved anvendelse af temperaturstyrede sprinkler og drikkevandssystemet tjekkes jævnligt og rengøres så vandspild undgås. Staldene rengøres med højtryksrensere efter forudgående iblødsætning. Der er synlige rørsamlinger i stalden.

Vandforbruget tjekkes løbende.

Vesthimmerlands Kommune vurderer at bedriften lever op til BAT på vand- og energiområdet.

Opbevaring og håndtering af husdyrgødning

I forbindelse med projektet opføres en ny gyllebeholder på 6000 m³ nordøst for eksisterende gylleholdere. Ny gyllebeholder forsynes med fast overdækning. Øvrige holdere er forsynet med naturlig flydelag.

Af BAT redegørelsen fremgår blandt andet at beholderne tømmes for inspektion og vedligeholdelse mindst én gang årligt og at omrøring af gyllebeholderen først sker kort tid før den tømmes. Herudover tjekkes beholderne i henhold til den lovpligtige 10 års beholderkontrol.

BAT i forhold til gødningsopbevaring er bl.a., at overpumpning ikke giver anledning til betydelige lugtgener, og at der er stor opmærksomhed på, at der ikke er begyndende revnedannelser. En årlig inspektion af de indvendige flader skal gøres hver gang tanken er tom.

De beskrevne teknikker til opnåelse af BAT for opbevaring af husdyrgødning vurderes at leve op til BAT og disse fastholdes med vilkår.

Udbringning af husdyrgødning

Ansøger udbringer husdyrgødning i henhold til gældende regler i husdyrbekendtgørelsen²⁵ og i henhold til Plantedirektoratets normer for tilførsel af næringsstoffer til afgrøderne. Gyllen udbringes med slæbeslager og nedfældning, idet der ligger en del arealer inden for bufferzone 1 og 2, hvor gyllen skal nedfældes på sort jord og græs. Jf. §§ 24 og 38²².

Udbringning sker efter godt landmandskab, således vil man afstemme den producerede husdyrgødning med udspretningsarealet og afgrødens behov for gødning, at udbringning foretages så tæt på det tidspunkt, hvor afgrøden har maksimalt næringsstofoptag og størst vækst, og at man tilstræber at udbringe gødning under ideelle vejrforhold dvs. køligt, fugtigt og vindstille.

Det vurderes, at Livøvej 27 lever op til BAT på udbringningsteknikken.

Samlet BAT - vurdering

Vesthimmerlands Kommune vurderer, at driften med de stillede vilkår og med henvisning til BAT- redegørelsen i projektbeskrivelsen lever op til BAT.

5.5 Tilsyn, kontrol og egenkontrol

Bedriften og vilkårene i denne miljøgodkendelse vil løbende og mindst hvert 3. år ved tilsyn blive gennemgået af tilsynsmyndighederne sammen med ejeren. Sker der uregelmæssigheder, der har en betydende indvirkning på omgivelserne, kontaktes tilsynsmyndighederne.

Ingvar Damgaard har valgt at lave en foderoptimering på søerne for at sænke ammoniakfordampningen herfra. For at kunne dokumentere, at der er en lavere ammoniakemission fra søerne, skal der beregnes en type 2 korrektion for foderets indhold af råprotein, som angivet i vilkår 54. Beregningen af type 2 korrektion for kvælstof følger ”Vejledning om gødsknings- og harmoniregler, planperiode 1.august 2005 til 31. juli 2006”. I beregningen skal anvendes sammenhørende værdier af foderforbrug, foderets råproteinindhold og antal fravænnede grise. Beregningen skal dække et helt år, således at der foreligger foderplan og endagsfoderkontrol for hvert større foderskift eller som minimum en gang i kvartalet. Ved anvendelse af foder af egen avl og indkøbt foder, der ikke er deklareret m.h.t. N-indhold, skal der anvendes standard værdier for N-indhold fra ”Håndbog for svinehold”. Dokumentation fremlægges ved tilsyn.

Den nedsatte kvælstofnorm, der skal indgå i ejendommens sædskifte, skal dokumenteres gennem de lovpligtige gødningsplaner. Den nødvendige dokumentation, for at driften på ejendommen overholder miljøkravene, fremgår af vilkår 55 – 58.

5.6 Alternativer

Alternativt ville en udvidelse kunne ske på en anden ejendom, hvilket ville kræve En stor investering til opkøb og eventuel modernisering af denne. Med de planlagte investeringer på Livøvej 27 vil der her kunne opnås en mere rational produktion

---

²⁵ Bekendtgørelse nr. 1695 af 19. december 2006 om husdyrbrug for mere end 3 dyreenheder, husdyrgødning, ensilage m.v.

end hvis den skulle have 2 adskilte besætninger. Der er ikke investeret i gylleforsuring, lugttrensning mv., da ejendommens placering ikke gør dette nødvendigt og derfor ønsker Damgaard ikke at foretage disse investeringer med øget ressourceforbrug i form af strøm og syre til følge.

5.7 Ophør

De beskrevne tiltag ved ophør af produktionen er vurderet tilfredsstillende. For at fastholde Ingvard Damgaard heri er tiltagene meddelt i vilkår 59.

6 Opsamling af begrundelserne for afgørelsen

Vesthimmerlands Kommune vurderer, at den beskrevne udvidelse af soholdet og bygning af nye stalde og gylletank med de vilkår, der er stillet, ikke medfører væsentlige miljømæssige påvirkninger, og at husdyrbruget i øvrigt kan drives på stedet på en måde, som er forenelig med hensynet til omgivelserne.

Det vurderes endvidere, at projektet ikke vil forringe tilstanden af beskyttede naturtyper såvel i som uden for Natura 2000 områder, og at det på baggrund af den eksisterende viden om arternes udbredelse må antages, at projektet ikke vil forringe levevilkårene for plante- og dyrearter.

- Husdyrlovens lugtkrav er overholdt.
- Andre gener i form af støj, støv og fluer vil ikke øges væsentlig.
- Landskabet bliver ikke nævneværdigt påvirket, da udvidelsen sker i umiddelbar tilknytning til de eksisterende bygninger og valg af materialer er neutrale. Der etableres slørende beplantning om anlægget.
- Det er sikret, at der ikke sker væsentlig påvirkning af omkringliggende beskyttede naturarealer, Bilag IV arter med ammoniak fra staldanlæg.
- Det er sikret, at påvirkning med fosfor og kvælstof til overfladevand og grundvand ikke overskrider lovens beskyttelsesniveau specielt med fokus på sårbare Natura 2000 områder.
- Det vurderes generelt, at husdyrbruget lever op til bedste tilgængelige teknologi (BAT).

7 Klage og søgsmål

Afgørelsen kan påklages til Natur- og Miljøklagenævnet inden 4 uger fra offentliggørelsen. Klagevejledning fremgår af bilag 1.

Kommunens afgørelse kan prøves ved domstolene. I så fald skal det ske, inden 6 måneder efter afgørelsen er meddelt.

Vesthimmerlands Kommune

D. 16. marts 2011

Lene M Andersen
Miljøtekniker

8 Liste med de underrettede

Ejer: Ingvard Damgaard
Konsulent: Michael Palsgaard

Livøvej 27, 9681 Ranum
mpa@agrinord.dk

Nabo; Jytte og Gerth B Larsen

Næsbyvej 87, 9681 Ranum

Gylleaftaler;
Børge Bach Jensen
Albert Damgaard

Rønbjergvej 241, 9681 Ranum
Munksjørupvej 66, 9670 Løgstør

Godkendelsen er endvidere jfr. generelle bestemmelser i loven sendt til:

Naturstyrelsen, Aalborg
Danmarks Naturfredningsforening
DN Vesthimmerland
Sundhedsstyrelsen, Nordjylland
Det Økologiske Råd,
Danmarks Sportsfiskerforbund
Dansk Ornitologisk Forening
DOF – Nordjylland
Danmarks Fiskeriforening
Ferskvandsfiskeriforening

aal@nst.dk
dn@dn.dk
vesthimmerland@dn.dk
nord@sst.dk
husdyr@ecocouncil.dk
jkt@sportsfiskerforbundet.dk
natur@dof.dk
vesthimmerland@dof.dk
mail@dkfisk.dk
nb@ferskvandsfiskeriforeningen.dk

Bilag 1

Klagevejledning

Du kan klage over kommunens afgørelse indtil 4 uger efter offentliggørelsen. Enhver, der har væsentlig individuel interesse i sagen, samt en række foreninger og organisationer m.v. kan klage over kommunens afgørelse. Klagen skal være skriftlig og sendes til landbrug@vesthimmerland.dk eller til Vesthimmerlands Kommune, Himmerlandsgade 27, 9600 Aars. Vi skal have modtaget klagen senest d. 13. april 2011 inden for kontortids ophør.

Hvis vi modtager en klage, vil vi snarest underrette ansøger.

Efter klagefristens udløb sender vi klagen sammen med sagens akter til Natur- og Miljøklagenævnet, som skal behandle klagen.

Det er en betingelse for Natur- og Miljøklagenævnets behandling af din klage, at du indbetaler et gebyr til Natur- og Miljøklagenævnet. Klagegebyret er fastsat til 500 kr. for privatpersoner og 3.000 kr. for alle andre klagere, herunder virksomheder, organisationer og offentlige myndigheder.

Du modtager en opkrævning på gebyret fra Natur- og Miljøklagenævnet, når nævnet har modtaget klagen fra kommunen. Du skal benytte denne opkrævning ved indbetaling af gebyret. Natur- og Miljøklagenævnet modtager ikke check eller kontanter. Natur- og Miljøklagenævnet påbegynder behandlingen af klagen, når gebyret er modtaget. Betales gebyret ikke på den anviste måde og inden for den fastsatte frist på 14 dage, afvises klagen fra behandling. Vejledning om gebyrordningen kan findes på Natur- og Miljøklagenævnets hjemmeside.

Gebyret tilbagebetales, hvis

- 1) klagesagen fører til, at den påklagede afgørelse ændres eller ophæves,
- 2) klageren får helt eller delvis medhold i klagen, eller
- 3) klagen afvises som følge af overskredet klagefrist, manglende klageberettigelse eller fordi klagen ikke er omfattet af Natur- og Miljøklagenævnets kompetence.

Det bemærkes, at hvis den eneste ændring af den påklagede afgørelse, er forlængelse af frist for efterkommelse af afgørelse, som følge af den tid, der er medgået til at behandle sagen i klagenævnet, tilbagebetales gebyret dog ikke.

Projektbeskrivelse
og
oplysninger til IT-ansøgning
for
Elkangaard
Ingvard Damgaard
Livøvej 27
9681 Ranum

INDHOLDSFORTEGNELSE

Indholdsfortegnelse	1
1 Resumé og samlet vurdering	3
1.1 Ansøgning om miljøgodkendelse	3
1.2 ikke teknisk resumé	3
2 Generelle forhold	4
2.1 Beskrivelse af husdyrbruget.....	4
2.2 Meddelelsespligt – anlæg, arealer, ejerforhold	4
2.3 Gyldighed	4
3 Husdyrbrugets beliggenhed og planmæssige forhold	4
3.1 Bygge- og beskyttelseslinier, fredninger mv.	4
3.2 Placering i landskabet	5
4 Husdyrhold, staldanlæg og drift	5
4.1 Husdyrhold og staldindretning.....	6
4.2 Ventilation	8
4.3 Fodring.....	8
4.4 Energi- og vandforbrug.....	10
4.5 Spildevand herunder regnvand	11
4.6 Affald.....	11
4.7 Råvarer og hjælpestoffer.....	13
4.8 Driftsforstyrrelser eller uheld.....	13
5 Gødningsproduktion og -håndtering	14
5.1 Gødningstyper og mængder	14
5.2 Flydende husdyrgødning.....	14
5.3 Gylleforsuring.....	16
5.4 Gylleseparering.....	16
5.5 Gyllekøling	16
5.6 Fast gødning inkl. dybstrøelse	16

5.7	Anden organisk gødning.....	17
6	Forurening og gener fra husdyrbruget	17
6.1	Ammoniak og natur	17
6.2	Lugt.....	18
6.3	Fluer og skadedyr.....	19
6.4	Transport.....	19
6.5	Støj fra anlægget og maskiner	20
6.6	Støv fra anlæg og maskiner	21
6.7	Lys	21
7	Påvirkning fra arealerne.....	22
7.1	Udbringningsarealerne.....	22
7.2	Påvirkninger af søer og vandløb	22
7.3	Kvælstof og fosfor til fjord & hav	22
7.4	Påvirkning af arter med særligt strenge Beskyttelseskrav (Bilag IV arter)	23
7.5	Kvælstof til grundvand	23
8	Bedste tilgængelige teknik (BAT).....	24
9	Alternative løsninger og 0-alternativet.....	24
9.1	Alternative løsninger.....	24
9.2	0-alternativ	25
10	Husdyrbrugets ophør.....	26
11	Egenkontrol og dokumentation.....	26
12	Bilag	28

1 RESUMÉ OG SAMLET VURDERING

1.1 ANSØGNING OM MILJØGODKENDELSE

Ingvard Damgaard, Elkangaard, Livøvej 27, 9681 Ranum, søger hermed om, i henhold til lov nr. 1572 af 20. december 2006, at få miljøgodkendt husdyrbruget på adressen Elkangaard, Livøvej 27, 9681 Ranum med de til bedriften tilhørende arealer. Ingvard Damgaard har bopælsadresse på ejendommen, der ansøges miljøgodkendt.

Der bygges nye stalde, ny gyllebeholder og ny silo ved det eksisterende anlæg.

Ansøgningen og beregningerne er udført i det elektroniske ansøgningssystem på www.husdyrgodkendelse.dk, interface version 4.0.8, uploadet 19. august 2010, FarmN version 3.1, beregningsmotor 3.1, skemanr. 17328.

Livøvej 27 blev miljøgodkendt 23. juli 2008, men påklaget til Miljøklagenævnet og hjemvist til fornyet behandling. Denne projektbeskrivelse vedrører den fornyede behandling.

1.2 IKKE TEKNISK RESUMÉ

Ingvard Damgaard ejer svineproduktionen på Elkangaard, Livøvej 27, 9681 Ranum, i Vesthimmerlands Kommune. Den nuværende produktion er godkendt i december 2006 ved screening af Nordjyllands Amt til 249 DE (gammel DE beregning), fordelt på 1.144 årssøer i farestald og 644 årssøer i løbe-drægtighedsstald samt 2.350 slagtesvin.

Der ønskes en udvidelse til i alt 495,3 DE fordelt på 2.030 årssøer med smågrise til fravæning og 900 slagtesvin fra 41 – 107 kg.

Udvidelsen omfatter, at der opføres stald, silo, gyllebeholder mv.

Der er foretaget projektilpasninger indenfor overdækning af gyllebeholder, tilpasning af fodring og antal smågrise samt gyllekøling i samtlige nye stalde, ligesom der er anvendt gulvtyper med delvist spaltegulv i nye stalde samt i slagtesvinestalden, der renoveres for at nedsætte ammoniakfordampningen fra anlægget.

Der er foretaget projektilpasninger indenfor fodring og reduceret N-norm for at sikre, at udvaskning af kvælstof til overfladevand og grundvand holdes lavt.

Der er desuden overdækket en ny gyllebeholder for at mindske generne for omkringboende og nedsætte ammoniakfordampning.

Beregninger foretaget på baggrund af ovenstående projektilpasninger gennem www.husdyrgodkendelse.dk resulterer i, at kravene om hensyn til natur og miljø overholdes. Beregninger viser ligeledes at lugtgenerne fra den ansøgte produktion ikke vurderes at påvirke omkringboende væsentligt.

Den ansøgte udvidelse opfylder således de krav, der er fastlagt i lov om miljøgodkendelse mv. af husdyrbrug¹.

---

¹ Lov nr. 1572 af 20/12/2006

2 GENERELLE FORHOLD

2.1 BESKRIVELSE AF HUSDYRBRUGET

Ansøgningen om godkendelse omfatter de landbrugsmæssige aktiviteter på ejendommen Elkangaard, Livøvej 27, 9681 Ranum. Ingvar Damgaard ønsker at udvide den nuværende besætning til at omfatte flere søer, men færre slagtesvin, så produktionen herefter bliver 2.030 søer og 900 slagtesvin svarende til en udvidelse fra 242,8 DE (ny DE beregning) til 495,3 DE (præcisering af husdyrholdets størrelse og afvigelser fremgår af afsnit 4.1). I forbindelse med projektet skabes balance mellem stipladser i farestald og løbe- og drægtighedsstalde, så behovet for transport af søer mellem ejendomme undgås. Endvidere godkendes ejendommen til kravet i 2013 om løsgående søer.

2.2 MEDDELELSESPLIGT – ANLÆG, AREALER, EJERFORHOLD

Ingvar Damgaard er bekendt med, at udskiftning af arealer kræver, at kommunen underrettes.

2.3 GYLDIGHED

Ingvar Damgaard ønsker med hensyn til byggeri at udnytte miljøgodkendelsen inden for to år efter kommunens endelige godkendelse er givet. Herudover ønsker Ingvar Damgaard et år yderligere til at bygge besætningen op med egne dyr, så den gode sundhed på ejendommen holdes intakt.

Plan for udvidelse efter miljøgodkendelse er givet:

År 1-2: Byggetilladelse, byggefase og delvis ibrugtagning

År 3: Opformering af besætning og udnyttelse af rammer

3 HUSDYRBRUGETS BELIGGENHED OG PLANMÆSSIGE FORHOLD

3.1 BYGGE- OG BESKYTTELSESLINIER, FREDNINGER MV.

Husdyrbruget er placeret i landzone, med ca. 245 meter til nærmeste beboelse, der ligger sydøst for de nye staldbygninger. Den samme beboelse er den nærmeste nabo uden landbrugspligt. Nærmeste område, som er udlagt til et område svarende til samlet bebyggelse i lugtmæssig henseende er et rekreativt område ved Rønbjerg Feriecenter, det er beliggende ca. 430 meter vest for ejendommens anlæg. Der er 1.125 meter til nærmeste byzone, Ranum.

I øvrigt skal der i henhold til lovens² § 8 redegøres for en række afstande, som vist i tabellen nedenfor.

Tabel 3.1 Afstandskrav og faktiske afstande i forhold til det planlagte byggeri.

---

² Lov om miljøgodkendelse m.v. af husdyrbrug, nr. 1572 af 20/12 2006

	Afstandskrav (m)	Aktuel afstand (m)
Ikke-almene vandforsyningsanlæg	Min. 25	> 25
Almene vandforsyningsanlæg	Min. 50	> 50
Vandløb, herunder dræn og søer	Min. 15	> 25
Offentlig vej og privat fællesvej	Min. 15	> 15
Levnedsmiddelvirksomhed	Min. 25	> 25
Beboelse på samme ejendom	Min. 15	>15
Naboskel	Min. 30	> 30

Det ansøgte anlægs placering inklusiv det projekterede byggeri er vurderet i forhold til en række bygge- og beskyttelseslinjer, hvilket der er redegjort for i Bilag 6 vedr. arealinfokonflikt. Der er ikke fundet overlap mellem udpegninger og anlægget, som det er vurderet nødvendigt at kommentere.

Det skal understreges, at anlæggets placering ikke kan vurderes præcist ud fra indtegningen i www.husdyrgodkendelse.dk. I stedet skal de vedlagte Bilag 2 og byggetegninger lægges til grund for vurderingen af de ønskede placeringer.

Vesthimmerlands Museum³ er underrettet om det planlagte byggeri med henblik på en vurdering af, om der kan være fortidsminder inden for byggefeltet.

3.2 PLACERING I LANDSKABET

Der er tale om en eksisterende bedrift, som er beliggende i det åbne land i et område med spredt bebyggelse. I forbindelsen med udvidelsen skal der opføres tilbygning og nybygning i tilknytning til det eksisterende byggeri.

Terrænet omkring ejendommen er svagt og blødt kuperet og flader ud mod fjorden. Området er præget af store dyrkede marker.

Beskyttet § 3-natur og Natura 2000

Der ligger inden for en afstand af 1000 meter fra ejendommen to mindre søer, en lille mose og engarealer, som er beskyttet efter naturbeskyttelsesloven. Sydsydvest for anlægget i en afstand af ca. 500 m ligger nogle engarealer og en mindre sø. 700 meter vest for ejendommen ligger en sø og i tilknytning hertil en mindre mose.

Nærmeste Natura 2000-område eller §7 område efter husdyrbrugsloven ligger ca. 1,4 km væk fra anlægget ved fjorden.

Der henvises i øvrigt til afsnit 6.1 vedr. ammoniakfordampning.

4 HUSDYRHOLD, STALDANLÆG OG DRIFT

---

³ Vesthimmerlands Museum, Søndergade 44, 9600 Aars, mail@museumscenteraars.dk

4.1 HUSDYRHOLD OG STALDINDRETNING

Den nuværende produktion er i forbindelse med en VVM-screening i 2006 godkendt til 249 DE, fordelt på 1.144 årssøer i farestald og 644 årssøer i løbe-drægtighedsstald samt 2.350 slagtesvin. Der ønskes en udvidelse til 495,3 DE fordelt på 2.030 årssøer og 900 slagtesvin.

Tabel 4.1 Husdyrholdets størrelse efter udvidelsen, fordelt på stalde, stipladser og staldsystemer. Numrene på staldafsnittene refererer til IT-ansøgningssystemet.

DYREHOLD OG STALDTYPE FOR ANSØGT DRIFT	Staldafsnit nr.	Vægt-/aldersgrænser	Antal årsdyr	Stipladser	DE
Årso, løbe- og drægtighedsstald, Individuel opstaldning, delvis spaltegulv	1.1.1 1.1.4		2.030	453	102,2
Årso, løbe- og drægtighedsstald, Løsgående, delvis spaltegulv	1.1.1 1.1.4			1.005	227,6
Årso, farestald, Kassestier, delvis spaltegulv	1.1.5			286	142,3
Årso, farestald, Kassestier, fuldspaltegulv	1.1.2			286	
Slagtesvin, Delvis spaltegulv, 25-49% fast gulv	1.1.3	41-107 kg	900	338	23,2
Dyreenheder i alt					495,3

Kort over anlægget er vist i bilag 2 og 3.

BAT

Ingvar Damgaard har valgt at investere i gyllekølingsanlæg i begge de nye stalde. Gyllekøling nedsætter ammoniakfordampningen markant og nedsætter behovet for brug af fyringsolie til opvarmning.

Til slagtesvinene er det nødvendigt at ændre fuldspaltegulvet til et delvist fast gulv (25-49%) af hensyn til ammoniakfordampningen. Der er risiko for mere svineri i stalden. Damgaard vil undgå dette ved fokus på management. For at undgå problemer som på figur 4.1 er der valgt et delvist fast gulv og ikke et helt fast gulv. I den nye sostald er der ligeledes valgt delvist fast gulv af hensyn til ammoniakfordampningen.

Risikoen for svineri hænger sammen med, at svin i modsætning til os mennesker ikke kan svede. Derfor køler de sig ved at søle sig i gødning og urin med svineri i stien til følge, når de får det for varmt. Smågrise på op til 30 kg vil først begynde at søle sig, når staldtemperaturen overstiger 24-26 °C, hvilket kun sker sjældent under danske himmelstrøg. Slagtesvin fra 70-80 kg og til slagtevægt vil derimod allerede begynde at søle sig ved en staldtemperatur på 20 °C, hvilket sker ved en udetemperatur på bare 14 °C. Det betyder, at dette overskrides ganske ofte i sommerperioden i Danmark.

Overbrusningsanlæg kan modvirke svineri noget, men det er ikke tilstrækkelig til, at man give garanti for stierne fungerer uden svineri. Dansk svineproduktion har et stort projekt der hedder "Fast gulv uden svineri", hvor man netop forsøger at finde metoder til at undgå svineri. Der findes dog i dag ingen sikre anbefalinger. Den faglige vurdering fra Dansk Svineproduktion af BAT-byggeblad med delvis fast gulv til slagtesvin er derfor, at det skal være en mulighed for de producenter, som tror på eller erfaringsmæssigt ved, at de er gode til at holde stierne fri for

svineri. Alle andre anbefales at vælge stier med drænet gulv i lejearealet af hensyn til arbejdsmiljø, dyrevelfærd og hygiejne i stien.

Dansk Svineproduktion ikke har lavet en systematisk undersøgelse af svineriets indflydelse på ammoniak og lugtemission. Alligevel ligger de alligevel inde med mange målinger, der viser, at emission af både ammoniak og lugt selvfølgelig stiger markant, såfremt man ikke kan holde stien fri for svineri. Har man set en sti med svineri, som vist herunder, kan dette ikke undre.

Ingvar Damgaard har altså af hensyn til ammoniakfordampning valgt at ændre gulvsystemet fra fuldspalter til delvist fast gulv i slagtesvinestalden.

Figur 4.1. Svineri, som Damgaard gerne vil undgå ved at have spalter i noget af gulvets areal!

Ingvar Damgaard vil i øvrigt henlede opmærksomheden på flg. forhold:

- Bedriftens ansvarlige er opmærksom på, hvilke staldsystemer, der er bedst anvendelig i relation til miljø og dermed ammoniak til omgivelserne.
- Ansøgningen og det tilhørende produktionsanlæg bygger på principper, der tilgodeser miljøet i det omfang loven tilsigter, og der vil løbende blive indhentet opdateret viden, med henblik på forbedringer, der lever op til nutidens miljøkrav.
- Sigtet med anlægget er, at der ud fra et proportionalitetssynspunkt konstant vil blive indhentet ny og bedste viden, der gør anlægget til en fremtidssikret virksomhed.

4.2 VENTILATION

I farestalden er ventilation etableret som kombidiffus, dvs. luften trækkes ned gennem stalden fra loftsrummet gennem isolering og troltexplade. Ved temperaturer over 25 grader åbner store loftsventiler og luften virker afkølede med større lufthastighed. Loftsventilerne virker samtidig som nødopluk ved strømsvigt.

I drægtighedsstalden er ventilation etableret som et undertryksanlæg med vægventiler. Der er også monteret automatisk temperaturreguleret overbrusningsystem.

Udsugning, ydelse mv. fremgår af IT-systemet.

BAT

BAT for svinestalde er at reducere energiforbruget ved at gøre alt det følgende:

- for mekanisk ventilerede stalde: optimering af udformningen af ventilationssystemet i hver stald for at tilvejebringe god temperaturkontrol samt opnå minimumsventilation om vinteren.
- for mekanisk ventilerede stalde: undgåelse af modstand i ventilationssystemer gennem hyppigt eftersyn og rengøring af luftkanaler og fans.

Dette opfylder Ingvard Damgaard.

4.3 FODRING

Der bygges en ny silo, lige ved siden af de to eksisterende siloer.

BAT

BREF-dokumentets resumé fremhæver flg.:

Med hensyn til fosfor, er det basis for BAT at fodre dyr (fjerkræ eller svin) med successiv foder (fasefodring) med lavere samlet fosforindhold. I dette foder skal der bruges højtfordøjelige uorganiske foderfosfater og/eller fytase med henblik på at garantere et tilstrækkeligt indhold af fordøjeligt fosfor. På Elkangaard gøres følgende:

- Der er foretaget fodringstiltag for at opfylde ammoniakreduktionskravet. Andelen af råprotein i foderet er nedsat væsentligt ift. normen.
- Der anvendes fasefodring
- Der anvendes fytasetilsætning eller højtfordøjelige uorganiske foderfosfater
- Foderplanen udarbejdes i samarbejde med foderstoffirma med anvendelse af nyeste viden inden for svinefodring

Fravalg af benzoesyre til slagtesvin

Ifølge chefkonsulent Per Tybirk, Dansk Svineproduktion er der ikke proportionalitet mellem effekten af omkostningerne ved tilsætning af benzoesyre til slagtesvinefoder. Desuden er datagrundlaget mangelfuldt. Der kan tilsættes op til 1 % benzoesyre i foderet, som ved fx 1,07 FEsv pr kg vil give $10 \text{ gram pr kg} / 1,07 = 9,3 \text{ gram pr FEsv} = 9,3 \% \text{ ammoniakreduktion}$.

Tilsættes benzoesyre med 1 % i slagtesvinefoderet stiger foderprisen med ca. 22 kr. pr svin, hvis foderforbruget er uændret (200 kg foder pr produceret svin x 11 kr. pr 100 kg) ved en pris for benzoesyre på 11 kr pr. kg.

For slagtesvin er benzoesyre afprøvet i klimakamre i Danmark, men disse forsøg har slet ikke været designet til måle effekten på tilvækst og foderudnyttelse, da der er alt for få gentagelser til at kunne måle de forventede moderate effekter. I selve godkendelsesdokumentet fra EU for benzoesyre er refereret fem forsøg til slagtesvin, hvor to var uden effekt på produktivitet, mens tre forsøg havde positiv effekt på tilvækst og foderudnyttelse. På nuværende tidspunkt må det konstateres, at benzoesyre ved en dosering på 0,5-1 procent sandsynligvis vil have en positiv effekt på slagtesvins tilvækst og foderudnyttelse, men der er ikke datagrundlag for at fastsætte den præcise effekt. Dansk Svineproduktion har iværksat forsøg for at afklare den produktionsmæssige effekt af benzoesyre til slagtesvin under danske forhold.

Baseret på erfaringer med antimikrobielle vækstfremmere må man forvente, at benzoesyre har mindre effekt på slagtesvin end på smågrise. Da slagtesvinefoder er billigere pr kg, har en given procentvis forbedring af foderudnyttelsen mindre effekt på økonomien for slagtesvin end på smågrise. De præcise omkostninger ved tilsætning af benzoesyre til slagtesvinefoder er meget usikre, men aktuelt må det forventes, at nettoomkostninger er i størrelsesordenen 10 kr. pr slagtesvin, hvilket er helt ude af proportion til at opnå en effekt på 9 % ammoniakreduktion. Omregnet pr kg reduceret NH₃-N er prisen ca. 250 kr. pr kg reduceret NH₃-N.

Ejendommen ligger ikke i nærheden af ammoniakfølsomme naturområder, der skal særligt beskyttes ifølge § 7 i lov om miljøgodkendelse m.v. af husdyrbrug⁴. Derfor mener Ingvar Damgaard ikke at der er proportionalitet i at skulle lægge sig fast på anvendelse af benzoesyre med henblik på at nedbringe udskillelsen af kvælstof og derved reducere ammoniakfordampningen. De valgte løsninger mht. staldteknologi, korrigerende af råprotein og overdækning af gyllebeholder i Ingvar Damgaards projekt lever således op til beskyttelsesniveauerne i bekendtgørelse om tilladelse og miljøgodkendelse mv. af husdyrbrug⁵. Herunder det BAT niveau kommunen har udregnet iht. Miljøstyrelsens vejledning om BAT emissionsgrænser. Målet med den generelle reduktion af ammoniakfordampningen uanset, om der er langt til nærmeste følsomme naturområde, har været at nedbringe baggrundsbelastningen med ammoniak. I den politiske aftale hedder det bl.a. ”Sigtet med at stille nye krav til ammoniakreduktionen er at sikre, at der både generelt og specielt i forhold til særligt sårbare naturområder sker en forstærket fortsat reduktion af ammoniakbelastningen af Danmarks natur.”⁶ Effekten af den generelle ammoniakreduktion slår bl.a. igennem ved, at Miljøministeriet forventer, at 90 % af alle dyreenheder vil stå i miljøgodkendte stalde i 2015⁷. Derved er Ingvar Damgaards projekt i overensstemmelse med de retningslinjer, som udstikker målene for at sikre en mindre ammoniakpåvirkning af følsomme naturarealer.

Ingvar Damgaard bruger i dag frivilligt et benzoesyrelignende produkt, ”Acid One Farm”, med mælkesyre, myresyre og benzoesyre. Ingvar oplever, at produktet har god effekt på sundhedstilstanden og må også formodes at have effekt på ammoniakfordampningen også. Produktet er billigt ift. ren benzoesyre, men ikke godkendt ift. effekt på ammoniakfordampningen.

---

⁴ Lov nr. 1572 af 20. december 2006

⁵ Bekendtgørelse nr. 648 af 18. juni 2007

⁶ <http://www.mim.dk/NR/rdonlyres/1C1EF706-22E0-4441-83F3-A39BA22378AE/0/06Landbrugsaftale.pdf>

⁷ http://www.mim.dk/Nyheder/Pressemeddelelser/2006/2006-06-22_Landbrugsaftale.htm

4.4 ENERGI- OG VANDFORBRUG

Energi

Elektricitet anvendes til ventilation, gyllepumpning, belysning mv. Efter udvidelsen vil elforbruget stige, da produktionen og bygningsvolumenet øges. Derved stiger behovet for ventilation af hensyn til grisenes trivsel. Bedriftens årlige elforbrug til gårdens drift forventes at stige fra 278.000 kWh til 518.000 kWh efter udvidelsen, hvilket svarer til en forøgelse på 86 %.

Fyringsolie anvendes i dag til opvarmning i stalde og til privat brug. Fremover vil opvarmning af såvel stalde og privat bolig i høj grad ske ved at udnytte varmen fra gyllekøling og med fyringsolie som supplement.

Der sker ingen egenproduktion af energi fra vindmølle, biogasanlæg eller andet.

Råvare- og energiforbrug fremgår af tabel 4.2. Markarbejdet varetages fra anden ejendom, herunder diesel, olie mv.

Tabel 4.2 Råvare- og energiforbrug i nudrift og forventede tal i ansøgt drift (tons, m³, kg, l)

(Faktisk/beregnet)	Nudrift	Efter udvidelse	Opbevaring
Fyringsolie	20.000 l	10.000 l (afhænger af effekten af gyllekøling)	I jordtank ved garage
Halm – til halmfyr	0 Tons	0 Tons	
Biobrændsel	0 Tons	0 Tons	
Elforbrug til lys / opvarmning / maskiner	278.000 kWh	518.000 kWh	Incl. stalde, pumper mv.

Energibesparende foranstaltninger:

På ejendommen minimeres elforbruget ved:

- I forbindelse med løbende udskiftning af lysstofrør skiftes til lavenergi lysstofrør. Lyset i staldene er tændt efter behov og styres af foderstyringssystemet. Der er lys i staldene i ca. 10 timer i døgnet i vinterhalvåret, dog i løbestalden op til 24 timer i perioder. I sommerhalvåret ca. 4 timer i døgnet. Tidsrummet kan dog variere.
- Genanvendelse af varme fra gyllekøling - bruges til opvarmning af stuehus og stalde
- Frekvensstyret ventilation - Den mekaniske ventilation vedligeholdes og renholdes således, at det altid fungerer optimalt, og der ikke bruges energi på unødigt ventilation. Al ventilation er styret af et temperaturreguleret styringssystem, som sikrer, at ventilationen kører optimalt, både med hensyn til temperaturen i staldene og elforbruget.
- God og vedligeholdts isolering af stalde

- Der er installeret vertikale ventilator, der har et lavere energiforbrug end en horisontal ventilator.
- Udendørs belysning er dagslysstyret eller med bevægelsessensorer

Vand

Stalden forsynes af vand fra egen boring ca. 300 m syd for stalden. Vandforbruget er vurderet på baggrund af nuværende forbrug og forventes at stige fra ca. 10.000 m³ til ca. 18.000 m³ til drikkevand, drikkevandsspild og vask. Drikkevandet udgør langt den største post – forventeligt 85%.

Markmaskiner hører hjemme på anden ejendom, derfor ingen vaskevand til maskiner.

Vandbesparende foranstaltninger:

Ifølge BREF-dokumentet er det BAT at reducere vandforbruget ved at finde en balance mellem rengøring og brug af så lidt vand som muligt.

Ingvard Damgaard lever op til BAT mht. vandforbrug på følgende punkter:

- Udførelse af regelmæssig kalibrering af drikkevandsanlægget for at undgå spild
- Daglig eftersyn af vandkopper/ventiler samt kar.
- Iblødsætning og vask med højtryksrensere - ingen brug af vaskerobot - hvorefter staldene vaskes med højtryksrensere med koldt vand. Både iblødsætning og vask med højtryksrensere er vandbesparende.
- Bedriftens drikkevandsinstallationer rengøres og efterses jævnligt med henblik på at undgå spild.
- Vandforbruget registreres eller tjekkes løbende.
- Evt. lækager identificeres og repareres hurtigst muligt.
- Rørsamlinger er synlige i stalden

4.5 SPILDEVAND HERUNDER REGNVAND

Spildevand fra produktionen udgøres af vand fra rengøring af stalde. Spildevandet ledes via gyllesystemet til gyllebeholder. Overfladevand fra øvrige befæstede arealer ledes til dræn. Alt tagvand føres i lukkede ledninger til afvandingskanal.

Sanitært spildevand fra stalde ledes til septiktank og derfra til nedsivningsanlæg.

4.6 AFFALD

Tom emballage og kanyler afleveres hos Renovest. Klinisk risikoaffald i form af medicinrester tager dyrlægen med retur efter endt medicinering. Opbevares i separat aflukket skab i teknikrum.

Der er ikke de store mængder affald ved den daglige drift i stalden, da foder kommer i løs vægt. Det daglige affald fra stalden består primært af plastkatetre til insemination samt papir og pap. Dette opsamles i container.

Tabel 4.4 Ejendommens mængder pr. år og håndtering af affald med EAK – koder. Efter udvidelse.

	Mængde	Opbevaring	Bortskaffelse
16 01 03 Udtjente dæk	-	Anden ejendom	-
16 01 17 Jernholdigt metal	-	Anden ejendom	-
16 01 18 Ikke jernholdigt metal	-	Anden ejendom	-
16 01 19 Plast		Container	Afleveres til forbrænding
16 01 20 Glas	-	Anden ejendom	-
16 01 06 Blyakkumulatorer	-	Anden ejendom	-
13 02 04 Mineralsk ikke chlorerede motor, gear og smøreolier	-	Anden ejendom	-
16 01 07 Oliefiltre	-	Anden ejendom	-
02 01 09 Landbrugskemikalieaffald	-	Anden ejendom	-
15 01 01 Papir og pap - emballage	12 containere	Øst for lade	Afleveres til forbrænding
Spraydåser	600	Teknikrum	Kommunens genbrugsplads
Klinisk risikoaffald (medicinrester samt kanyler)	5 l plastikbøtte m. kanyler	Teknikrum	Afleveres til dyrlæge
Rengjorte kemikaliedunke	-	Anden ejendom	-
Byggeaffald	Ukendt	Container	Entreprenør
Husholdningsaffald	1 affaldspose/dg.	Container	Renovation
Brændbart affald		Container	Renovation

Al sprøjtning håndteres fra anden ejendom.

Andet affald opsamles og opbevares på bedriften inden det afleveres til behørig modtagestation.

Døde dyr (EAK-kode 02 01 02)

Døde dyr placeres på et befæstet og afdækket areal i henhold til bekendtgørelsen⁸ om opbevaring af døde dyr (se Bilag 3). Dyrene skal hæves over jorden, typisk på en udtjent spalte/palle. En eventuel overdækning skal være fast, fx i form af en kadaverkappe. De tilmeldes destruktionsanstalt inden for et døgn. Dyrene opbevares i henhold til bekendtgørelsen i skygge og på en placering, der ligger i passende afstand fra offentlig vej. Smågrise placeres i en container.

⁸ Bkg. om opbevaring af døde dyr, nr. 439 af 11/5-07

4.7 RÅVARER OG HJÆLPESTOFFER

Placeringen af råvarer og hjælpestoffer angivet i nedenstående tabel.

Tabel 4.5 Opbevaring og mængder af råvarer og hjælpestoffer efter udvidelsen.

Råvare/hjælpestof	Mængde	Opbevaring (beholdertype samt sted)
Dieselolie	-	Anden ejendom
Fyringsolie (tankkapacitet = 4.000 l)	10.000 l	Nedgravet tank nord for garage
Pesticider	-	Anden ejendom
Tilskudsfoder	90 tons	Indendørs stålsilo
Korn	2.200 tons	Gastæt silo
Halm	40 tons	Lade

Korn opbevares i gastætte siloer. Der anvendes omkring 2.400 tons korn om året. Tilskudsfoder opbevares i indendørs stålsilo. Der anvendes omkring 400 tons tilskudsfoder om året.

Placering af siloer er angivet på oversigtstegning på bilag 2.

4.8 DRIFTSFORSTYRRELSER ELLER UHELD

Sker der uheld der kan medføre alvorlige påvirkninger af natur om miljø vil alarmcentralen straks blive kontaktet. Ligeledes vil kommunens Tekniske Forvaltning efterfølgende blive underrettet. Der er udarbejdet en beredskabsplan for driftsuheld, se bilag 5. Medarbejder, ejer og andre med fast adgang til bedriften bliver vejledt i beredskabsplanen.

Tabel 4.6 Typer og håndtering af driftsforstyrrelser på ejendommen.

Type	Forebyggende foranstaltninger	Akut håndtering af uheld
Gylleudslip	Der er tilbageløb på gyllevognen Der er ikke fast pumpe på gyllebeholderen Gyllebeholdere tilses jævnlige og bliver kontrolleret hver 10. år.	Rendegraver rekvireres til opdæmning Maskinstation rekvireres
Strømsvigt	Nødgenerator Nød-opluk i alle staldafsnit Automatisk opkald til ejers mobiltelefon ved strømsvigt	Akut håndtering er omfattet af de forebyggende foranstaltninger
Olieudslip	Tanken er fra 2005 og derfor af nyere dato	Tanken tømmes for at standse udslip
Kemikalieudslip	Sprøjtemidler håndteres fra anden ejendom	-

5 GØDNINGSPRODUKTION OG -HÅNDTERING

5.1 GØDNINGSTYPER OG MÆNGDER

Bedriftens produktion samt evt. modtagelse og afsætning af husdyrgødning fordelt på typer med oplysninger om indhold af N og P fremgår af IT-ansøgningskemaet.

5.2 FLYDENDE HUSDYRGØDNING

Opbevaringen af husdyrgødning på ejendommen fremgår af vedlagte kapacitetserklæring (bilag 4) og af IT-systemet. Opbevaringskapaciteten udgøres af tre gyllebeholdere, fortanke og kanaler i staldene. Der er i alle tilfælde tale om flydende husdyrgødning.

Den nye gyllebeholder er flyttet længere mod nordvest i forhold til den oprindelige placering efter ønske og aftale med nabo.

BAT

Godt landmandskab er en vigtig del af BAT herunder at planlægge gødning af markerne korrekt. Det er således også BAT at udforme lagringsfaciliteterne for svine- og fjerkrægødning med tilstrækkelig kapacitet, indtil yderligere behandling eller tilførsel på markerne kan udføres⁹. Ingvar Damgaard har tilstrækkelig opbevaringskapacitet og lever derudover op til andre aspekter af BAT mht. opbevaring af flydende husdyrgødning. Damgaard har endda lavet plads til ekstra opbevaring, så der sikres frihed til at planlægge udbringning mest hensigtsmæssigt bla. i forhold til afgrødens optimale optagelsestidspunkt og for helt sikkert at undgå problemer med udbringsbehov først på året med risiko for perioder med frost i jorden Driften og indretningen af bedriften lever således op til BAT ved:

- At den flydende husdyrgødning opbevares i en stabil beholder, der kan modstå mekaniske, termiske, samt kemiske påvirkninger
- At beholderens bund og vægge er tætte og beskyttede mod tæring
- At beholderen tømmes regelmæssigt af hensyn til eftersyn og vedligeholdelse, fortrinsvist hvert år
- At der først sker omrøring af gyllebeholderen kort tid før beholderen skal tømmes f.eks. ved udspredning.
- At der bruges dobbelte ventiler til alle ventiludgange fra lageret
- At den nye beholder dækkes ved at bruge en teltstruktur. Overdækning af den nye gyllebeholder har derudover den sideeffekt, at der kan spares diesel til udkørsel af regnvand på marken, da der er et mindre volumen i gyllebeholderen.
- At beholderen dækkes ved at bruge et flydelag, såsom snittet halm, lærred, folie, tørv, ekspanderet ler (LECA), ekspanderet polystyren (EPS) eller naturlig udtørringsskorpe

Ingvar Damgaard mener, at hans praksis vedr. udbringning af flydende husdyrgødning lever op til BAT på nedenstående punkter. Det er således BAT:

- at minimere emissionerne fra gødning til jord og grundvandet ved at afbalancere mængden af gødningen med afgrødens forventede krav

---

⁹ BREF-resumé, s. v og xvi

- at tage hensyn til de pågældende markers karakteristika, når der tilføres gødning på dem; dette gælder i særdeleshed jordbundsforholdene, jordtypen og arealets hældning, klimatiske forhold, nedbør og kunstvanding, jordens anvendelse og dyrkningsmetoder, herunder vekseldrift. Det sker bl.a. ved udarbejdelse af mark- og gødningsplaner samt gennemgang af markerne med en planteavlskonsulent.
- at man afstemmer den producerede husdyrgødning med udspretningsarealet og afgrødens gødningsbehov og i forhold til anvendt kunstgødning og frigivelse af næringsstoffer fra jorden. Det kan bl.a. ske ved
  - mark- og gødningsplanlægning
  - jordbundsanalyser
  - at analysere gyllen for indhold af kvælstof og fosfor
- at reducere forurening af vand ved navnlig at gøre alt det følgende:
  - ikke at tilføre gødning til stejlt hældende marker
  - ikke at tilføre gødning på arealer, der støder op til vandløb (ved at efterlade et stykke jord ubehandlet)
  - at sprede gødning så tæt så muligt før den maksimale afgrødevekst og optagelse af næringsstoffer finder sted
  - ikke at tilføre gødning til jorden, når marken er vandmættet, oversvømmet, frossen eller snedækket
- at ved afgrødehøjde under 10 cm tilstræbes det at udbringe gødningen under ideelle vejrforhold dvs. kølig, fugtig og vindstille eller ved direkte nedfældning.
- at nedfælde gylle på sort jord og i græsmarker
- at håndtere spredningen af gødning således, at lugtgener mindskes på steder, hvor det er sandsynligt, at naboer kan berøres, ved så vidt muligt at være opmærksom på vindretning i forhold til nabohusene.

Fravalg af BAT

Der er ikke etableret fast overdækning på de to eksisterende gylletanke. Ingvar Damgaard tilser, at der etableres et godt naturligt flydelag, om nødvendigt suppleret med snittet halm. Gyllen er således konstant overdækket med et tæt og stabilt naturligt flydelag evt. suppleret med snittet halm, hvilket også er BAT. Flydelaget kontrolleres jævnlige, hvilket sikrer, at der altid er minimal emission af ammoniak. Derfor er en fast overdækning fravalgt på de to gamle gyllebeholdere. De øvrige tiltag på ejendommen sikrer overholdelse af BAT emissionsgrænseværdier.

Nedfældning

Nedfældning til voksende kornafgrøder er fravalgt på grund af risikoen for afgrødeskader, energi- og arbejdskraftbehov samt udledning af drivhusgasser. Denne beslutning understøttes af Miljøstyrelsens egen vurdering af BAT for udbringning af flydende husdyrgødning¹⁰:

”Fra 1. januar 2011 gælder desuden, at udbringning i sort jord og græsmarker skal ske ved nedfældning. Når kravet om nedfældning i sort jord og græsmarker træder i kraft, vurderes de lovbundne virkemidler at have reduceret ammoniaktabet ved udbringning af gylle på sort jord fra 20-30 % af total N til under 1 % - det vil sige en reduktion på ca. 95 %. I vinterafgrøder vurderes de lovbundne virkemidler af have reduceret ammoniaktabet fra ca. 30 % til ca. 12 % -

---

¹⁰ Høringsudkast. Vejledende BAT - Standardvilkår for slagtesvin (75 – 210 dyreenheder) - omfattet af § 11 i husdyrgodkendelsesloven, j.nr. MST-1240-00205, 20. november 2009.

det vil sige en reduktion på ca. 60 %. En yderligere reduktion af ammoniaktabet ved udbringning i vinterafgrøder vil kunne opnås ved nedfældning, men da nedfældning af husdyrgødning kan medvirke til udbyttetab og desuden medfører en øget udledning af drivhusgasser, er de samfundsøkonomiske omkostninger ved denne teknologi uforholdsmæssig høje. Alternativt vil svovlsyrebehandling af gylle kunne medvirke til at reducere ammoniakfordampningen i marken, men denne teknologi vurderes at være uforholdsmæssig dyr. På denne baggrund er det Miljøstyrelsens konklusion, at gældende samt kommende lovkrav til udbringning af husdyrgødning vil kunne betragtes som værende BAT for så vidt angår ammoniaktabet i marken.”

5.3 GYLLEFORSURING

Fravalg af BAT

Gylleforsuring er fravalgt på grund af en uproportional udgift og risiko for lugtgener. Udgiften til etablering forventes i størrelsesordenen 1,5 mio. kr., hertil kommer drift og vedligehold på over 200.000 kr pr. år. Ved de ammoniakreducerende tiltag Ingvard Damgaard i øvrigt har valgt vil udgiften blive uforholdsmæssigt stor. Erfaringer med forsøringsanlæg fra andre ejendomme har vist at der er en risiko for forværring af lugtgener på ejendomme, hvor der sker en opblanding af forsuret gylle med ikke-forsuret gylle. Idet ejendommen ikke er placeret i umiddelbar nærhed af sårbar natur og de 15 % ammoniakreduktion såvel som BAT emissionsgrænseværdierne kan opfyldes på anden vis fravælges den markante udgift og risikoen for forværrede lugtgener i forhold til nærliggende naboer og samlet bebyggelse, herunder et rekreativt areal.

5.4 GYLLESEPARERING

Fravalg af BAT

Ingvard Damgaard har valgt ikke at investere i et gyllesepareringsanlæg, da han har tilstrækkeligt med harmoniarealer til at udbringe gyllen på almindelig vis. Separation er problematisk, idet fiberfraktionen som oftest fjernes fra bedriften. Dette har nogle uheldige konsekvenser for markbruget, hvor det manglende organiske materiale i jorden på længere sigt betyder, at der skal bruges flere hjælpestoffer for at få et rentabelt markbrug. Derfor er separation fravalgt.

5.5 GYLLEKØLING

Gyllekøling er tilvalgt og varmen udnyttes til opvarmning af stalde samt to stuehuse. Gyllekølingen mindsker ammoniakfordampningen med 20%. Gyllekøling er en BAT teknologi.

5.6 FAST GØDNING INKL. DYBSTRØELSE

Der er kun anvendelse af halm mv. som lege- og rodemateriale til grisene. Dette samt halm til eventuelt at etablere flydelag i gyllebeholder havner således i begge tilfælde i gyllebeholderen.

Med hensyn til opbevaring og udbringning henvises til afsnit 5.2 om flydende husdyrgødning.

5.7 ANDEN ORGANISK GØDNING

Der anvendes ikke anden organisk gødning, f.eks. spildevandsslam, kartoffelfrugtsaft, e.l.

6 FORURENING OG GENER FRA HUSDYRBRUGET

6.1 AMMONIAK OG NATUR

Ved udvidelser eller nyetableringer af husdyrbrug over 75 DE stilles generelle krav om reduktion af ammoniakfordampningen fra staldanlægget. I 2007 er det 15 % reduktion, i 2008 20 % - reduktion og i 2009 er minimumsreduktionen på 25 %. Denne reduktion beregnes i forhold til et referencestaldsystem, der er et tidssvarende staldsystem beregnet med normtal for 2005/2006. Kravet om reduceret ammoniakemission gælder for udvidelser samt stalde, der renoveres, men kan efterleves ved reduktion af ammoniaktabet for både de eksisterende og det nye anlæg. Denne ansøgning er indsendt første gang i 2007 og kravet er derfor 15%. På grund af kommunens BAT krav overopfyldes det generelle krav markant.

Foruden det generelle ammoniakreduktionskrav er der særlige restriktioner for ejendommen inden for 1.000 meter fra særlige følsomme naturområder. Restriktionerne skelner mellem 0-300 meter fra anlægget (bufferzone 1) og 300-1.000 meter fra anlægget (bufferzone 2). Inden for bufferzone 1 må ammoniakfordampningen fra anlægget ikke forøges ved udvidelse af dyreholdet og inden for bufferzone 2 må ammoniakfordampningen forøges i forhold til, hvor mange andre ejendommen med dyrehold over 75 DE der påvirker naturområdet. Elkangaard ligger over 1.000 m fra § 7-natur.

Ved bla. at vælge en gulvtype, som er bedre end referencesystemet kan det generelle ammoniakreduktionskrav opfyldes for ejendommen. Ingvar Damgaard har til slagtesvinene valgt et delvist fast gulv, hvor andelen af fast gulv udgør 25-49 %. Det svarer til referencegulvet. I de nye stalde vælges også delvist fast gulv samt gyllekøling. Råproteinet nedsættes for alle søer til 137 g råprotein/FE. Derudover vælger Ingvar Damgaard at overdække den nye gyllebeholder med et telt, hvilket reducerer ammoniakfordampningen fra 2 til 1 %. Damgaard opnår derved en markant reduceret ammoniakemission i forhold til referencesystemet.

Natur

Nærmeste § 7-naturområde ligger 1,4 km væk ved Limfjorden. Pga. den store afstand er der ikke behov for projektilpasninger for at sikre, at ammoniakkravet i forhold til bufferzoner overholdes. IT-ansøgningssystemet på www.husdyrgodkendelse.dk viser da også, at den beregnede merdeposition af ammoniak til § 7-området er 0,06 kg N om året per ha.

De valgte løsninger mht. staldteknologi, gyllekøling, overdækning af gyllebeholder og nedsat råprotein i Ingvar Damgaards projekt lever således op til beskyttelsesniveauerne i bekendtgørelse om tilladelse og miljøgodkendelse mv. af husdyrbrug¹¹. Målet med en generel reduktion af ammoniakfordampningen uanset, om der er langt til nærmeste følsomme naturområde, har været at nedbringe baggrundsbelastningen med ammoniak. I den politiske aftale hedder det bl.a.

---

¹¹ Bekendtgørelse nr. 648 af 18. juni 2007

”Sigtet med at stille nye krav til ammoniakreduktionen er at sikre, at der både generelt og specielt i forhold til særligt sårbare naturområder sker en forstærket fortsat reduktion af ammoniakbelastningen af Danmarks natur.”¹² Effekten af den generelle ammoniakreduktion slår bl.a. igennem ved, at Miljøministeriet forventer, at 90 % af alle dyreenheder vil stå i miljøgodkendte stalde i 2015¹³. Derved er Ingvar Damgaards projekt i overensstemmelse med de retningslinjer, som udstikker målene for sikre en mindre ammoniakpåvirkning af følsomme naturarealer.

Endnu et af tiltagene i bekendtgørelse om tilladelse og miljøgodkendelse mv. af husdyrbrug¹⁴ er krav til udbringningsmetode på bestemte arealer. Udbringning af flydende husdyrgødning på sort jord og græsmarker inden for 1.000 m til de i § 7 i lov om miljøgodkendelse m.v. af husdyrbrug¹⁵ nævnte naturtyper skal således ske ved nedfældning ifølge § 22, stk. 2 i husdyrgødningsbekendtgørelsen¹⁶.

6.2 LUGT

Miljøstyrelsens ansøgningssystem på www.husdyrgodkendelse.dk har beregnet hvilke afstande, der mindst skal være fra staldene til forskellige beboelsestyper, se tabellen nedenfor. Her ses også de målte afstande til den nærmeste beboelse inden for hver type.

Tabel 6.1 Afstandskrav og faktiske afstande fra ejendommen.

OMRÅDETYPE	Lovens krav - minimum afstand (m) (geneafstanden)	Korrigeret geneafstand ved nudrift (m)	Den vægtede gennemsnitsafstand (m)	Bemærkning
Byzone / sommerhusområde	693,67		> 1,2 gange geneafstand	Dele af Rønbjerg Feriecenter er udlagt som byzone
Samlet bebyggelse	474,75	475,01	460,78	Rekreativt område ved Rønbjerg Feriecenter. Genekriterie overholdt. Korrigeret geneafstand kortere end eller lig med geneafstand i nudrift, og vægtet gennemsnitsafstand længere end 50 % af korrigeret geneafstand.
Enkelt bolig	198,09		> 1,2 gange geneafstand	Elkangårdsvej 44

En del af Rønbjerg Feriecenter er ved lokalplan nr. 2.13-F1 udlagt som byzone. Rønbjerg Feriecenter ligger vestsydvest for Elkangaard og påvirkes jf. beregninger i

¹² <http://www.mim.dk/NR/rdonlyres/1C1EF706-22E0-4441-83F3-A39BA22378AE/0/06Landbrugsaftale.pdf>

¹³ http://www.mim.dk/Nyheder/Pressemeddelelser/2006/2006-06-22_Landbrugsaftale.htm

¹⁴ Bekendtgørelse nr. 648 af 18 juni 2007

¹⁵ Miljøgodkendelse m.v. af husdyrbrug, lov 2006-12-20, nr. 1572

¹⁶ Bekendtgørelse nr. 1695 af 19. december 2006

husdyrgodkendelse.dk ikke væsentligt af lugt. Ranum by ligger godt 1,1 km mod øst og påvirkes iht. lugtberegninger heller ikke væsentligt af lugt.

Nærmeste samlede bebyggelse er det rekreative område mod vestsydvest – ligeledes udlagt i lokalplan nr. 2.13-F1. Definitionen på om en beboelsesejendom ligger i samlet bebyggelse er formuleret i husdyrgødningsbekendtgørelsens¹⁷ § 4, st. 3, nr. 1: ”Ved en samlet bebyggelse forstås, at der inden for en afstand af 200 m fra beboelsesbygningen ligger mere end 6 andre beboelsesbygninger på hver sin samlede faste ejendom, jf. § 2 i lov om udstykning og anden registrering i matriklen.

Et areal udlagt til rekreativt område i lokalplan har samme status som samlet bebyggelse og er dermed den tætteste ”samlede bebyggelse”.

Lugtgenafstandene er beregnet som for fuld besætning. Alle eksisterende og nye stalde indgår i beregningen.

Lugtens udbredelse i nærområde, afhænger bl.a. af antal og typer af husdyr og geografisk placering. Disse faktorer indgår i lugtberegningen. I den samlede vurdering af lugtgenerne fra husdyrbruget skal påvirkningen fra eventuelle andre husdyrbrug større end 75 DE inddrages, hvis Ingvard Damgaards staldanlæg er beliggende tættere end 300 meter fra byzone/sommerhusområde, samlet bebyggelse/visse lokalplaner i landzone eller tættere end 100 meter fra en enkeltbolig. Der er imidlertid ikke andre husdyrbrug inden for hhv. 300 eller 100 m, så lugtgenegrænserne er ikke skærpede af denne årsag.

6.3 FLUER OG SKADEDYR

Bekæmpelse af rotter og mosegrise sker i henhold til Statens Skadedyrlaboratoriums retningslinjer.

Generel bekæmpelse af skadedyr

Der er god orden i og omkring staldanlægget. Derudover er der et højt hygiejneniveau.

Fluegener

Fluer bekæmpes med rovfluer. Som supplement til rovfluerne smøres der fluebekæmpelsesmiddel på inventaret i stalden.

Rottebekæmpelse

Rotter bekæmpes ved udlægning af rottegift. Der er indgået aftale med privat firma om bekæmpelsen på ejendommen. Aftalen resulterer i faste årlige besøg.

Der er ikke certifikat til bekæmpelse af mosegrise på ejendommen. Evt. bekæmpelse udføres af fagmand.

6.4 TRANSPORT

---

¹⁷ Bekendtgørelse om erhvervsmæssigt dyrehold, husdyrgødning, ensilage m.v., nr. 814 af 13/07 2006

Transport af dyr til og fra ejendommen og transport af fyringsolie sker ad Livøvejvej. Transport af foder til og fra ejendommen sker ligeledes ad Livøvej i tidsrummet 05-17, dog indstilles til foderstoffene, at det så vidt muligt først sker efter kl. 7. Transport af gylle/husdyrgødning fra ejendommen sker via Livøvej og Elkangårdsvej. Efter byggeri af den planlagte gyllebeholder vil der ikke ske transport fra Livøvej 27 til gyllebeholder på Næsbyvej 102. Transportveje til de enkelte udspretningsarealer er vist i Bilag 1.

Tabel 6.2 Tabel over transporter til og fra ejendommen før og efter udvidelsen pr. år.

Art	Antal transporter		Tidsrum for transport	
	Før	Efter	Før	Efter
Levering af tilskudsfoder	40	40	05	17
Egen foderproduktion	70	130	00	00
Levering af brændstof	5	3	7	16
Levende dyr	260	156	06	16
Dyr til slagteri	102	52	06	16
Udbringning af gylle	400	600	06	23
Afsætning af gylle uden for sæson (til opbevaring på andre ejendomme)	67	0	06	16
Døde dyr	156	156	07	16

Hovedparten af transporterne sker indenfor normal arbejdstid. Men i sæson for markarbejde må påregnes arbejdskørsel udenfor normal arbejdstid.

6.5 STØJ FRA ANLÆGGET OG MASKINER

Beskrivelse af støjkilder

Ejendommens støjkilder er hovedsageligt skivemølle til korn, ventilation, foderanlæg og – indblæsning, gyllepumpe, kompressor, griseøj samt den daglige brug af traktor og transporter til/fra ejendommen.

Driftsperiode for støjkilder

Brugen af traktor vil normalt begrænses til at foregå i dagtimerne, dog må der påregnes sæsonbestemt arbejde (eksempelvis arbejde i marken), der går udover dagtimerne.

Ventilationsanlægget er konstant i drift. Kompressoren kører periodevis, men kan starte hele døgnet.

Tiltag mod støjkilder

Ventilationsanlægget optimeres afhængig af hvor meget ventilation, der er behov for. Kompressor står i lukket rum.

Det er vurderet, at der ikke er støjgener der kan erkendes væsentligt udenfor ejendommen, derfor skønnes det ikke nødvendigt med tiltag mod støj. Ingvar Damgaard er ikke bekendt med om ejendommens støj skulle have været påklaget på et tidligere tidspunkt.

6.6 STØV FRA ANLÆG OG MASKINER

I forbindelse med levering af foder kan der opstå støvgener, hvilket dog oftest er af begrænset karakter. Ved udvidelsen vil foderforbruget stige, men da blandingen i sig selv ikke forårsager væsentlige støvgener, vil der derfor ikke ske en forøgelse af eventuelle støvgener ved udvidelsen.

Støvcykloner/støvposer er påmonteret siloerne.

Da der sker en stigning i antallet af transportere, kan det ikke udelukkes, at der kan forekomme flere støvgener, men da der samtidig transporteres mere af gangen er stigningen ikke proportional med de ekstra dyr.

6.7 LYS

Staldene er etableret med lysplader i loftet i drægtighedsstalden. Se i øvrigt afsnit 4.4

Der vurderes ikke at være udendørs lys som kan virke generende for naboer eller passerende trafik.

7 PÅVIRKNING FRA AREALERNE

7.1 UDBRINGNINGSAREALERNE

Ingvard Damgaard råder over 195 ha. Arealer og gylleaftaler fremgår af nedenstående Tabel 7.1 samt i Bilag 1. Af de ejede arealer ligger hovedparten indenfor nitratklasse 2 og kun 0,86 ha indenfor nitratklasse 3. 131 ha ligger i nitratfølsomt indvindingsområde. 22 ha ligger i fosforklasse 2, mens resten af de 195 ha ligger i fosforklasse 0 og altså helt uproblematisk.

På de ejede arealer udbringes i ansøgt produktion en husdyrgødningsmængde på 268,6 DE, svarende til 1,38 DE/ha. De 194,94 ha giver reelt plads til 272,9 DE, svarende til harmonikravet. Det betyder, at det generelle harmonikrav på ejendommen efterkommes, når der reelt kun udspredes 268,6 DE.

Der er indgået aftale om, at der afsættes i alt 476,2 DE til gylleaftalearealerne. Arealerne er vist i bilag 1. Gyllemodtagerne er Børge Bach Jensen, Rønbjergvej 241, 9681 Ranum og Albert Damgaard, Munksjørupvej 66, 9670 Løgstør. Begge gylleaftaler er miljøgodkendt til at modtage svinegylle fra Livøvej 27 dels ved en §16 godkendelse hos Børge Bach Jensen og dels ved en §12 godkendelse hos Albert Damgaard.

Tabel 7.1 Udspretningsarealer fordelt efter ejet og forpagtet samt DE afsat ved gylleaftaler.

Type	Udspretnings-areal, ha	Harmoni, DE/ha	DE, i alt
Ejet	194,94	1,4	272,9
Forpagtet	0,00	1,4	0,0
Total, ejet og forpagtet	194,94	-	272,9
Gylleaftale Børge Bach Jensen og Albert Damgaard		1,4	476,2
Total, gylleaftaler		-	476,2
Total, ejet, forpagtet og gylleaftale			749,1

7.2 PÅVIRKNINGER AF SØER OG VANDLØB

Udbringningsarealerne har ikke stor hældning over 12 grader mod vandløb og søer.

7.3 KVÆLSTOF OG FOSFOR TIL FJORD & HAV

Fosfor

Kun 22 ha af bedriftens 195 ha udspretningsarealer er lavbundslande, som er drænet eller grøftet samt afvander til Natura 2000 område, der er overbelastet med fosfor.

Beregninger i husdyrgodkendelse.dk viser at kravene til fosforoverskud er overholdt.

Kvælstof

I bekendtgørelse om tilladelse og godkendelse mv. af husdyrbrug¹⁸ er de nitratfølsomme oplande i Danmark inddelt i tre nitratklasser, som bestemmer beskyttelsesniveauerne ud fra de generelle harmoniregler:

Nitratklasse 1: 85 % af de generelle harmoniregler

Nitratklasse 2: 65 % af de generelle harmoniregler

Nitratklasse 3: 50 % af de generelle harmoniregler

Eksempelvis må den maksimale udvaskning i nitratklasse 1 således svare til den udvaskning, som tilførsel af 85 % af harmonitrykket (dvs. 1,4; 1,7 eller 2,3 DE/ha) vil give anledning til. Kravet til maksimal udvaskning kan derfor uden yderligere tiltag efterleves ved at reducere husdyrtrykket til 85 % af fx 1,4 DE/ha, dvs. 1,19 DE/ha. Ønsker man at i stedet at øge husdyrtrykket fra 85 % af de generelle regler, skal man enten øge andelen af efterafgrøder, reducere i N-kvoten, vælge et andet og mere miljøvenligt sædskifte eller en kombination af disse tre muligheder. Betingelsen for at øge husdyrtrykket er, at udvaskningen ikke bliver større end det, som 85 % af harmonitrykket ville give anledning til.

Bedriften har udspretningsarealer ligger inden for nitratklasse 2 og 3 (kun 0,86 ha), så der stilles skærpede krav til kvælstofudvaskningen til marine Natura 2000-områder. Den maksimale udvaskning må derfor ifølge et vægtet gennemsnit svare til den udvaskning, der kommer ved tilførsel af 0,9 DE/ha. Ønsker Ingvar Damgaard at øge husdyrtrykket, skal han enten øge andelen af efterafgrøder, reducere i N-kvoten, vælge et andet sædskifte eller en kombination af disse. Betingelsen for at øge husdyrtrykket er, at udvaskningen ikke bliver større end det, som 0,9 DE/ha ville give anledning til. Husdyrtrykket i den ansøgte drift er på 1,38 og sædskifte S4 er valgt. Dette sædskifte er også referencesædskifte for udvaskningsberegningerne, hvorfor der ikke stilles krav til afgrødevalget i den ansøgte drift. Ved derudover at forpligte sig til en nedsat kvælstofnorm på 6 % opfylder Ingvar Damgaard kravene til kvælstofudvaskning til Limfjorden.

7.4 PÅVIRKNING AF ARTER MED SÆRLIGT STRENGE BESKYTTELSESKRAV (BILAG IV ARTER)

Mht. bilag IV-arter henvises der til kommunens beskrivelse og vurdering.

7.5 KVÆLSTOF TIL GRUNDVAND

Inden for nitratfølsomme områder, hvor der foretages vandindvinding til vandværker, må udvaskningen af nitrat ikke forøges i forhold til udvaskningen i nudriften, hvis nitratudvaskningen overstiger 50 mg/l. En stigning kan dog accepteres, hvis både nitratudvaskningen før og efter udvidelsen ligger under 50 mg/l.

Dele af udspretningsarealer ligger i nitratfølsomme indvindingsområder. Derfor er der foretaget projektilpasninger i form af 6% nedsat kvælstofnorm, hvorefter beregninger i www.husdyrgodkendelse.dk viser, at der ikke sker en merbelastning af nitrat til grundvandet. Der sker en forbedring i ansøgt produktion på 3-4 mg nitrat pr. liter. Den nedsatte kvælstofnorm opfylder kravene til både overfladevand og grundvand.

---

¹⁸ Bekendtgørelse nr. 648 af 18. juni 2007

8 BEDSTE TILGÆNGELIGE TEKNIK (BAT)

I forløbet frem mod denne konkrete ansøgning om udvidelse af dyreholdet, er der foretaget forskellige økonomiske og miljømæssige beregninger på udvidelsen af dyreholdet. Det endelige ansøgningsmateriale, beror på projektilpasninger der for fleres vedkommende er at betegne som BAT. I forløbet er der fravalgt nogle teknologier og projektilpasninger, der ligeledes er BAT. Ingvar Damgaard mener, at hans drift lever op til BAT på bl.a. nedenstående seks punkter, der skal behandles i forbindelse med en ansøgning om § 12-miljøgodkendelse (jf. Miljøstyrelsens FAQ nr. 56¹⁹). Alle seks punkter er behandlet under de enkelte ovenstående afsnit:

- Management (ledelses- og kontrolrutiner)
- Foder
- Staldindretning
- Forbrug af vand og energi.
- Opbevaring/behandling
- Udbringning af husdyrgødning

9 ALTERNATIVE LØSNINGER OG 0-ALTERNATIVET

9.1 ALTERNATIVE LØSNINGER

Et alternativ til den valgte placering af den nye sostald kunne være at placere stalden længere væk fra det eksisterende byggeri. Det vil imidlertid nemmere kunne påvirke naboer og brugere af det rekreative areal med lugt. Desuden vil det betyde en markant forringelse af den daglige drift bla. ifm. flytning af søer mellem staldene.

Den nye gyllebeholder er placeret sammen med de to eksisterende gylleholdere og tæt ved de eksisterende stalde. På den måde virker den mindst dominerende i landskabet forhold til det nuværende byggeri.

Placeres gyllebeholderen længere mod øst vil det kunne give lugtgener for naboer. Placeres gyllebeholderen længere mod syd, hvor niveauet falder vil det betyde tilkørsel af større mængder sand, ligesom gyllebeholderen vil blive løsrevet fra det eksisterende byggeri. En placering på den anden side af stald og stuehus mod vest og nord vil skamme landskabet og skabe et rodet billede af ejendommen.

Ved en eventuel senere investering i gylleseparering f.eks. i forbindelse med nye lovkrav er det en fordel, at gyllebeholderne ligger samlet. Det samme er tilfældet ved en senere transport af gylle eller fiber til biogas. Det kunne f.eks. være i forbindelse med Grøn Vækst eller lignende.

Vision

Ingvar Damgaard ser en udvidelse af produktionen på Elkangaard som det vigtigste element i at udleve visionerne for sin og bedriftens fremtid. Elkangaard skal være blandt de svinebedrifter, der er tilbage om ti år. Bedriften skal give basis for ordentlige arbejdsforhold for ejer og ansatte.

---

¹⁹ <http://www.mst.dk/NR/rdonlyres/D3772E02-2202-4782-B9B1-E557ED2497C3/54794/BAToplysning.pdf>

Det gælder både arbejdsmiljø, men også for at have en størrelse, der gennem flere ansatte giver mulighed for fornuftig afvikling af ferie og fridage. Landbruget skal være rationelt og bæredygtigt økonomisk og skal give ejerne og ansatte en spændende hverdag. Dette kræver en fortsat udvikling af produktionen. Den fortsatte økonomiske og udviklingsmæssige fremgang skaber også en mere rationel bedrift, som har behov for og kan bære ekstra mandskab. Det skaber større fleksibilitet hos både ejer, driftsleder og ansatte. Elkangaard har i dag et nyere produktionssystem, som det er oplagt at udvikle på.

Elkangaard leverer smågrise til sønnens ejendom og udvidelsen af Elkangaard er et led i et større tilpasning og modernisering på en anden ejendom. Udvidelsen på Elkangaard løser situationen på gården, hvor søer har været transporteret til andre ejendomme, da der mangler plads i nogle staldsystemer på gården. Herved opnås en væsentlig større rationalitet ved nedsat transport. Denne ansøgning løser desuden lovgivningens krav om løsgående søer fra 2013.

Udvidelsen på Elkangaard er forudsætningen for at levering af smågrise og slagtesvin til sønnens ejendom kan ske med egen avl. Derved ønsker familien at lave et lukket system med høj sundhedsstatus, hvor import af grise fra andre besætninger helt kan undgås. Det vil også betyde at medarbejdere kan anvendes på begge gårde uden at udgøre en smitterisiko. Udvidelsen på sønnes ejendom er godkendt med omfattende nybyggeri. Nærværende udvidelse har været påklaget til Miljøklagenævnet, hvilket påvirker sønnens ejendom og mulighed for optimere sundheden. Denne ansøgning været undervejs siden starten af 2007, dvs, i snart 4 år. Det er derfor yderst vigtigt at miljøgodkendelsen for Livøvej 27 kommer igennem hurtigst muligt. Ingvard Damgaard er derfor ikke i tvivl om, at nul-alternativet ikke er relevant for ham.

Et alternativ til udvidelse på Elkangaard kunne være at opkøbe en anden produktionsejendom for at drive og eventuelt udvide denne. Ingvard Damgaard kunne på den måde udvikle bedriften og modvirke en faldende realløn. Det ville kræve en stor investering til opkøb og eventuel modernisering af en anden ejendom. Der er desuden klare fordele i at have hele sobesætningen samlet på samme sted frem for at skulle passe dyr flere steder. En samlet sobesætning giver bedre mulighed for at opnå en rationel produktion. Damgaard har gennem tiden tænkt udvikling ind i byggeri, drift osv., så mulighederne for udvidelse står åbne.

9.2 0-ALTERNATIV

0-alternativet er lig med den eksisterende produktion. En statisk tilstand er oftest ikke et udtryk for noget positivt, da der er ensbetydende med at hjulene er gået i stå. Dette er også tilfældet i landbruget. Det er derfor uundgåeligt, at landbruget hele tiden ændres i takt med omgivelserne.

I alle virksomheder er der løbende krav til at tilpasse og optimere driften efter markedsforholdene. Inden for landbrugerhvervet er det en realitet, at landmanden står over for faldende afregningspriser i forhold til inflationen samtidigt med, at omkostningerne stiger. Der skal således produceres et stadig stigende antal enheder for at overleve økonomisk. Derfor vil det være uundgåeligt, at produktionen løbende skal optimeres og udvides.

Hvis produktionen ikke optimeres, smuldrer det økonomiske grundlag for virksomheden. Et konstant produktionsniveau er reelt en begyndende afvikling af produktionen med de personlige, samfundsmæssige og landskabelige konsekvenser, det giver. Samfundsmæssigt vil 0-alternativet derfor kunne betyde færre arbejdspladser dels på slagterierne, men også i de mindre lokale virksomheder (vognmænd, foderstoffer m.m.), og som følge af dette må det kunne forventes at samfundets indkomstdannelse mindskes.

O-alternativet vil samtidig ikke løse transportproblemet og vil ikke give mulighed for en optimeret sundhed på Ingvard og sønnens ejendomme. Ligeledes vil dele af produktionen skulle lukkes ned for at overholde kravet om løsgående søer i 2013.

10 HUSDYRBRUGETS OPHØR

I forbindelse med ophør af produktion på ejendommen vil der blive truffet de nødvendige foranstaltninger med henblik på at overlevere anlægget i forsvarlig miljømæssig tilstand. Der vil således blive tilkaldt en slamsuger for at tømme gyllebeholderen samt gyllekummerne. Derudover vil der blive gennemført en rengøring af anlægget, således at der ikke forekommer forurening herfra. Spildevandet vil blive kørt ud på dyrkede arealer i henhold til lovgivningen. Udtjent inventar og andet metal vil blive leveret til produkthandleren og elektronisk udstyr vil blive leveret til genbrug. Andet affald vil blive afhændet efter miljølovens forskrifter.

11 EGENKONTROL OG DOKUMENTATION

Management

Bedriften bliver drevet efter de principper der er opstillet i begrebet ”godt landmandskab”. Begrebet ”godt landmandskab” indeholder en målsætning om inddragelse af principperne for integreret produktion. Hensynet til de mere bløde værdier bliver derved en integreret del af planlægningsprocessen. De bløde værdier er i denne sammenhæng defineret som etisk betingede hensyn, herunder hensyn til medarbejdere, naboerne til bedriften, forbrugerne samt til husdyrvelfærd, naturen, landskabet og miljøet. Ved anvendelse af denne helhedsorienterede managementform forventes kravene fra det omgivende samfund at blive efterlevet, sideløbende med de økonomiske krav.

Egenkontrol

I forbindelse med udvidelsen af ejendommen er der udarbejdet et forslag til egenkontrol af driften. Kontrollen vil omfatte følgende punkter.

Rengøring:

- Vask og fejning af gange for at sikre et højt hygiejne niveau og minimere støvgener.
- Rengøring af svinestier for at minimere støvgener ved holdskifte.

Vand:

- Tilsyn af drikkekar, -kopper eller -ventiler m.m. for lækager.

Ventilering:

- Alarmanlæg kontrolleres/afprøves.
- Rengøring af ventilationsanlæg
- Kontrol af temperatur- og fugtighedsmålere
- Generel vedligeholdelse og kontrol af ventileringsystem efter fabrikantens anvisning.

Foderformalings- og blandingsanlæg:

- Kontrol af kileremme, kileremmeskiver
- Kædeutræk renses og smøres

Miljømæssige foranstaltninger:

- Logbog over flydelag / teltoverdækken
- Renholdelse af stier

Gene-/forureningsforanstaltninger:

- Generel vedligeholdelse og kontrol af tekniske systemer efter fabrikantens anvisning.

Registrering af:

- Elforbrug
- Foderforbrug
- Forbrug af fyringsolie
- Vandforbrug
- Sprøjtejournal
- Medicinforbrug og type af medikamenter
- Opbevaring af indlægssedler på foder

I henhold til DANISH-produktstandarden skal Ingvard Damgaard som minimum følge nedenstående punkter vedr. egenkontrol i svinebesætningen:

- Der skal i CHR være ajourførte optegnelser og dokumentation over besætningens til- og afgang af grise.
- Ved indkøb af smågrise fra en fast leverandør skal producenten sikre sig, at griseringsaftalen er registreret i CHR.
- Der skal være modtagekontrol af foder i form af følge- og indlægssedler. Faktura gemmes i 5 år.
- Der skal være dokumentation for foderets sammensætning.
- Vejledning om god produktionspraksis – en branchekode skal være udfyldt og underskrevet.
- Der skal være dokumentation for alle udførte dyrlægebesøg. Besøgsrapporterne gemmes i 5 år.
- Hvis der er indgået en sundhedsrådgivningsaftale, skal denne kunne fremvises.
- Ved anvendelse af medicin skal der føres behandlingsbog, og skriftlige anvisninger fra dyrlægen skal foreligge.
- Antibiotika og kemoterapeutikaholdige lægemidler må ikke findes på bedriften efter ordinationsperioden medmindre de er genordineret af dyrlægen.
- Behandlede svin skal mærkes individuelt eller på stiniveau, så de kan identificeres inden for tilbageholdelsesperioden.
- Der skal kunne fremvises udfyldt egenkontrolprogram for dyrevelfærd (først gældende når bekendtgørelse er offentliggjort).
- I sohold skal fravænningsalderen kunne dokumenteres.
- Funktioner af mekanisk og automatisk udstyr, der har betydning for svinenes sundhed og velfærd, skal kontrolleres hver dag, og eventuelle fejl eller mangler skal snarest afhjælpes.

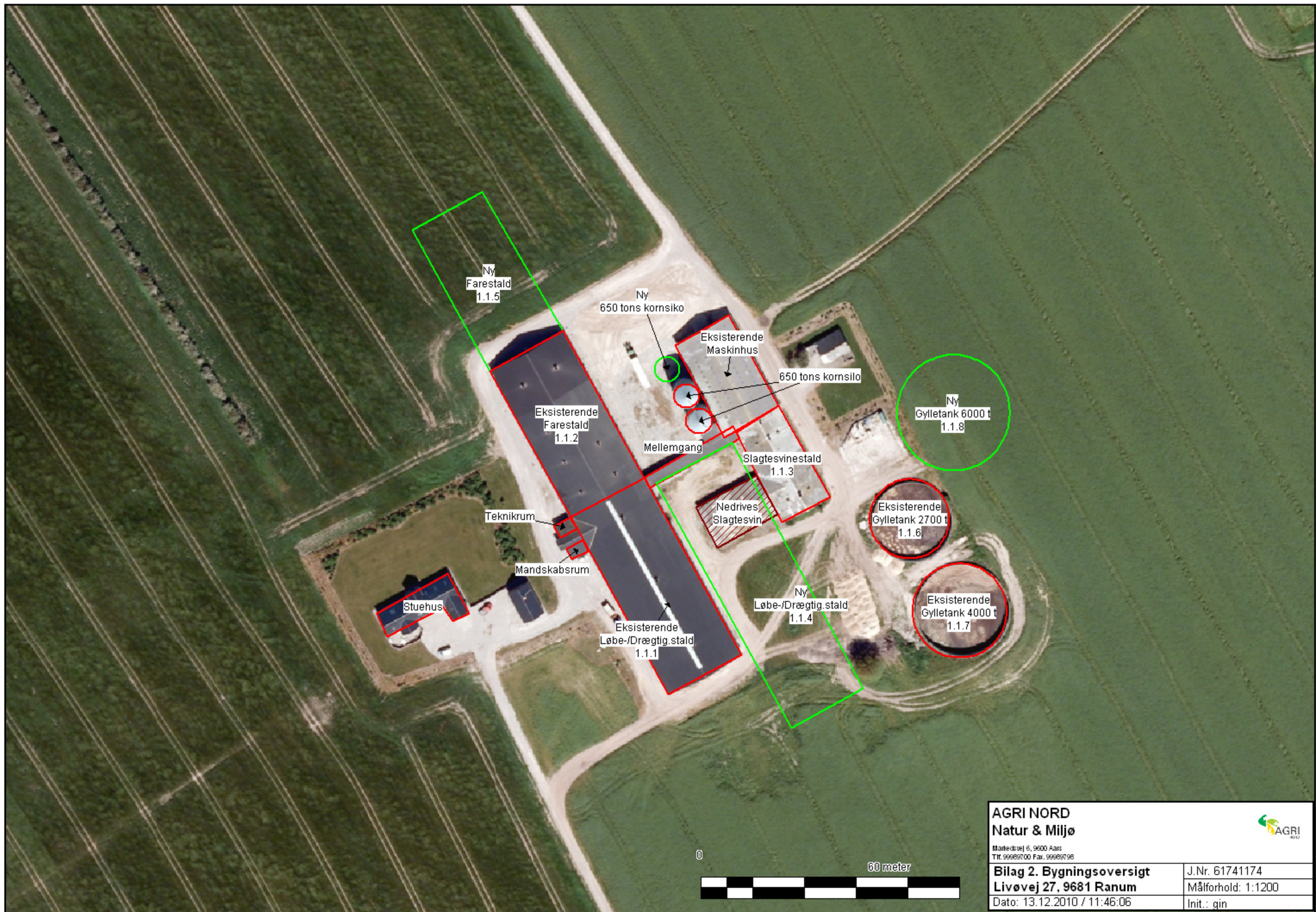
- Der skal være dokumentation for, at døde dyr afhentes af godkendt destruktionsvirksomhed.

12 BILAG

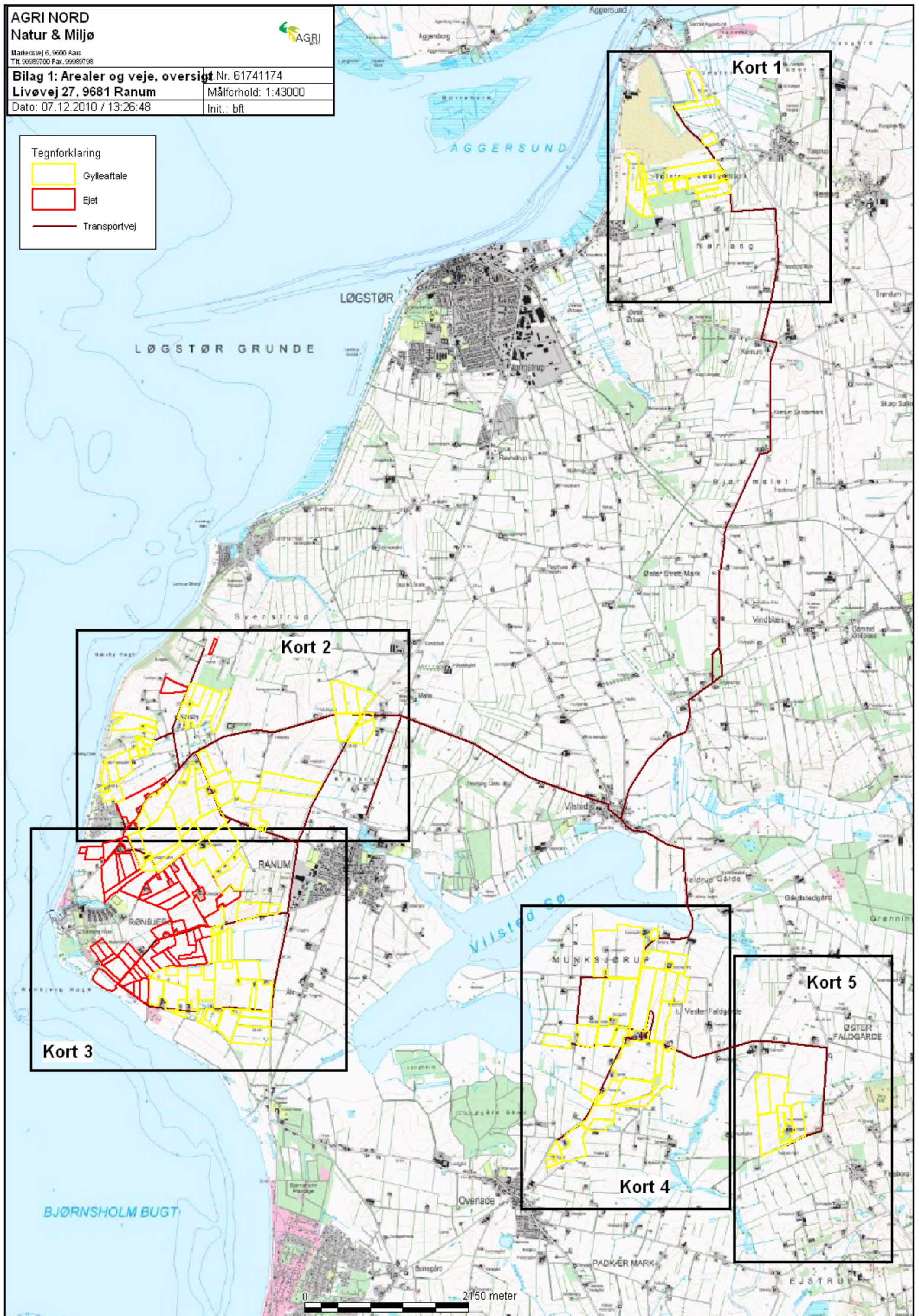
- Bilag 1. Arealoversigt og transportveje.
Bilag 1a-1e. Detailkort over arealer
Bilag 2. Bygningsoversigt
Bilag 3. Anlægsoplysninger
Bilag 4. Kapacitetserklæring
Bilag 5. Beredskabsplan
Bilag 6. Arealinfo-konflikt vedr. anlæg

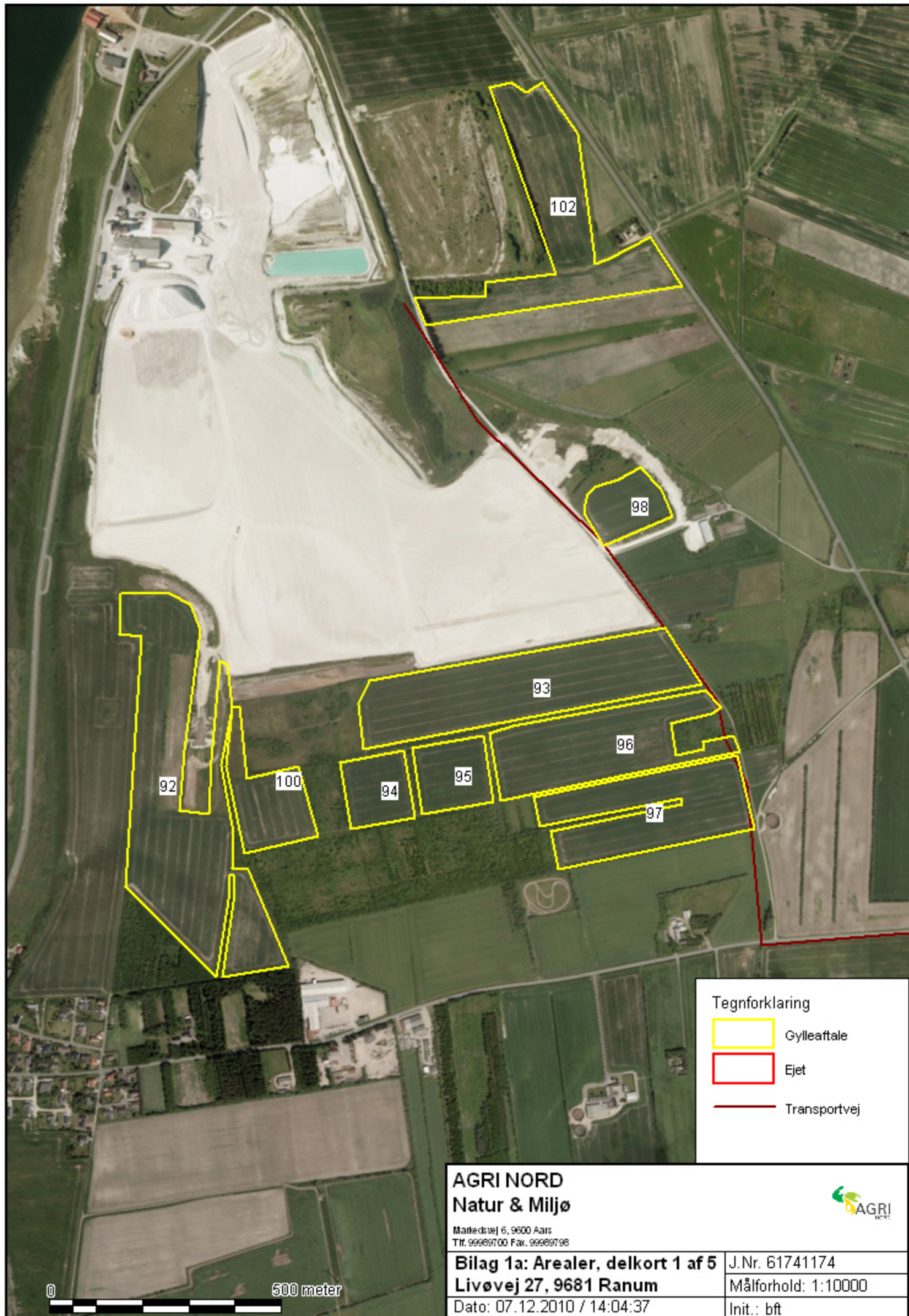

AGRI NORD Natur & Miljø <small>Mattedsvej 6, 9600 Aars Tlf. 99989700 Fax. 99989798</small>		
Bilag 2. Bygningsoversigt Livøvej 27, 9681 Ranum		J.Nr. 61741174
Dato: 13.12.2010 / 11:46:06		Målforhold: 1:1200 Init.: gin

Tegnforklaring

- Gylleaffale
- Ejet
- Transportvej

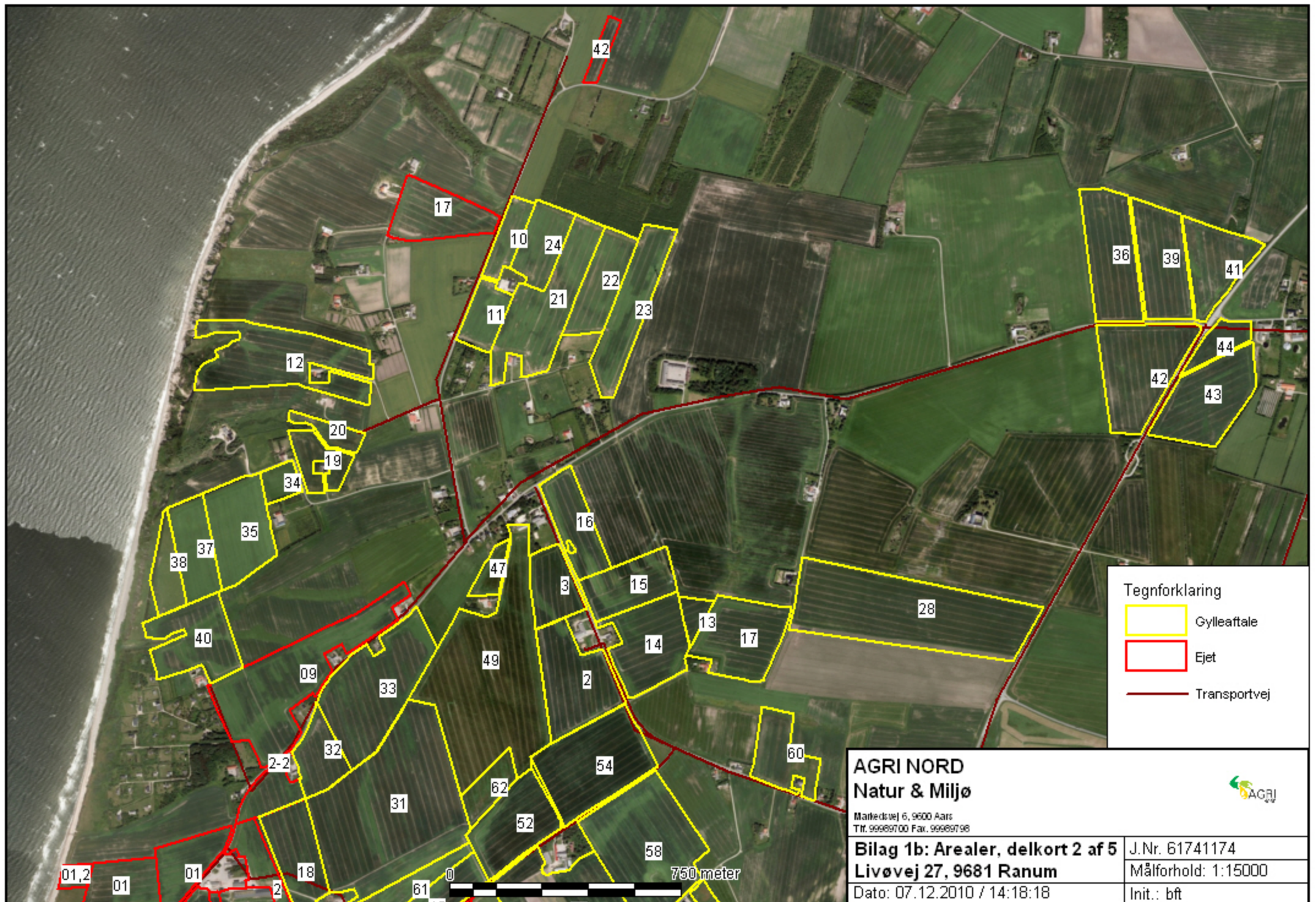

Tegnforklaring	
	Gylleaftale
	Ejet
	Transportvej

AGRI NORD Natur & Miljø <small>Markedsvej 6, 9600 Aars Tlf. 99989700 Fax. 99989798</small>		
Bilag 1a: Arealer, delkort 1 af 5 Livøvej 27, 9681 Ranum		J.Nr. 61741174
Dato: 07.12.2010 / 14:04:37		Målførhold: 1:10000
		Init.: bft

0 500 meter

Tegnforklaring

- Gylleaftale
- Ejet
- Transportvej

**AGRI NORD
Natur & Miljø**

Møllevej 6, 9600 Aars
Tlf. 99989700 Fax. 99989798

Bilag 1b: Arealer, delkort 2 af 5
Livøvej 27, 9681 Ranum
Dato: 07.12.2010 / 14:18:18

J.Nr. 61741174
Målförhold: 1:15000
Init.: bft

Tegnforklaring

- Gylleaftale
- Ejet
- Transportvej

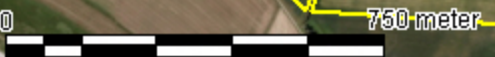
**AGRI NORD
Natur & Miljø**

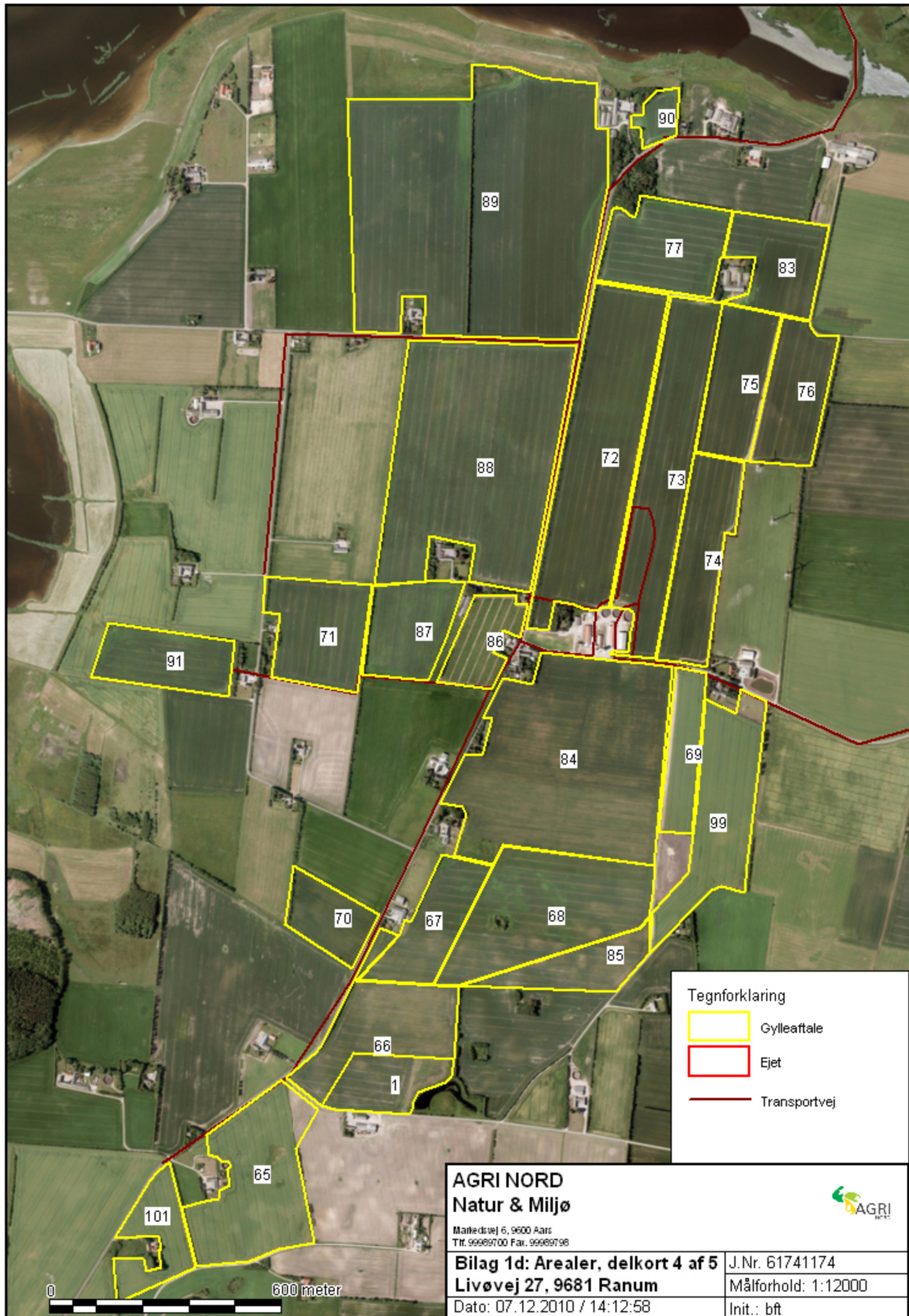

Mattedsvej 6, 9600 Aars
Tlf. 99989700 Fax. 99989798

Bilag 1c: Arealer, delkort 3 af 5
Livøvej 27, 9681 Ranum
 Dato: 07.12.2010 / 14:18:18

J.Nr. 61741174
 Målforhold: 1:15000
 Init.: bft

Tegnforklaring

- Gylleaftale
- Ejet
- Transportvej

AGRI NORD
Natur & Miljø

Markedsvej 6, 9600 Aars
 Tlf. 99989700 Fax. 99989798

Bilag 1d: Arealer, delkort 4 af 5
Livøvej 27, 9681 Ranum

J.Nr. 61741174

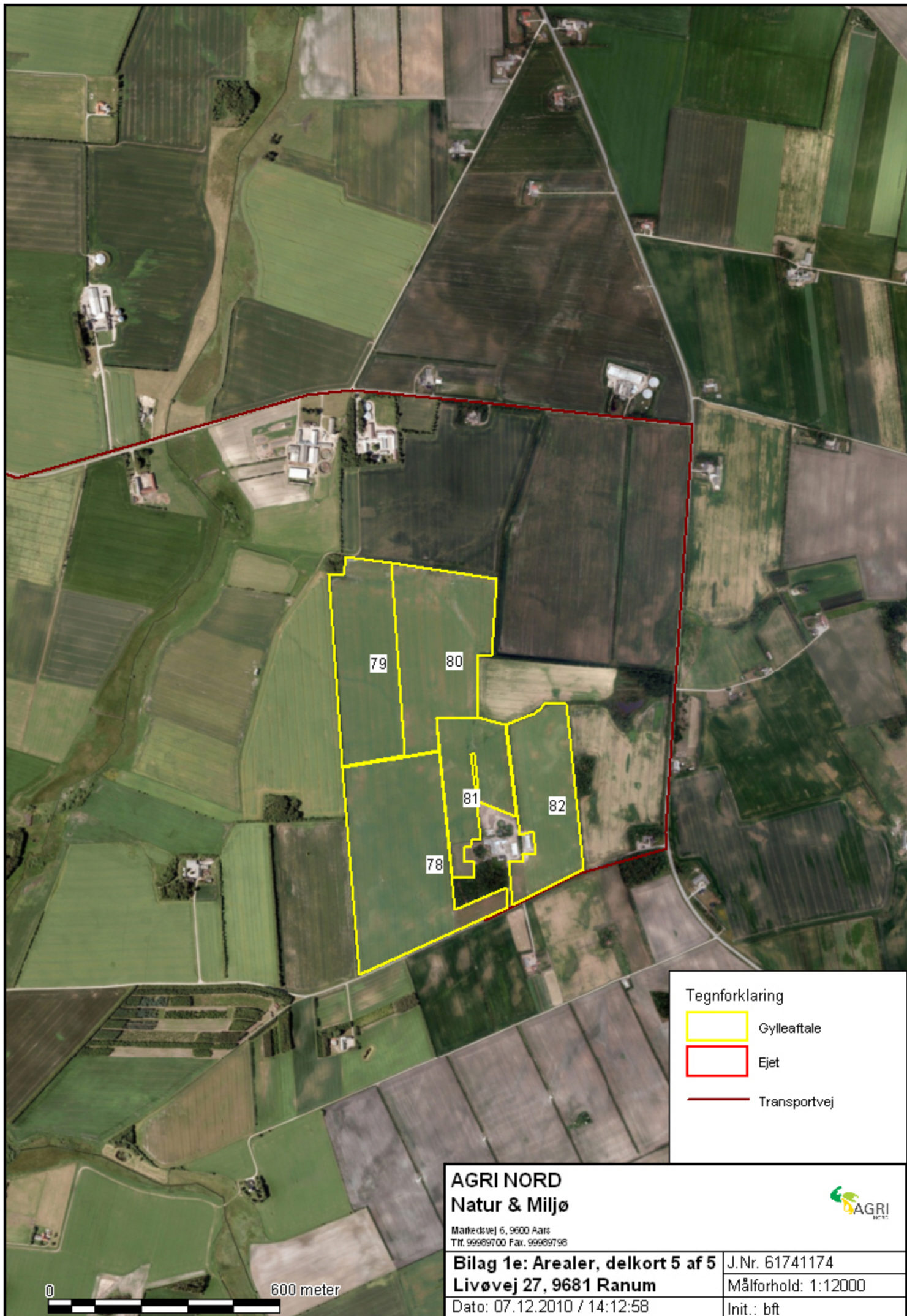
Målførhold: 1:12000

Dato: 07.12.2010 / 14:12:58

Init.: bft

0 600 meter

Tegnforklaring

	Gylleaftale
	Ejet
	Transportvej

AGRI NORD
Natur & Miljø

Markedsvej 6, 9600 Aars
 Tlf. 99989700 Fax. 99989798

Bilag 1e: Arealer, delkort 5 af 5
Livøvej 27, 9681 Ranum

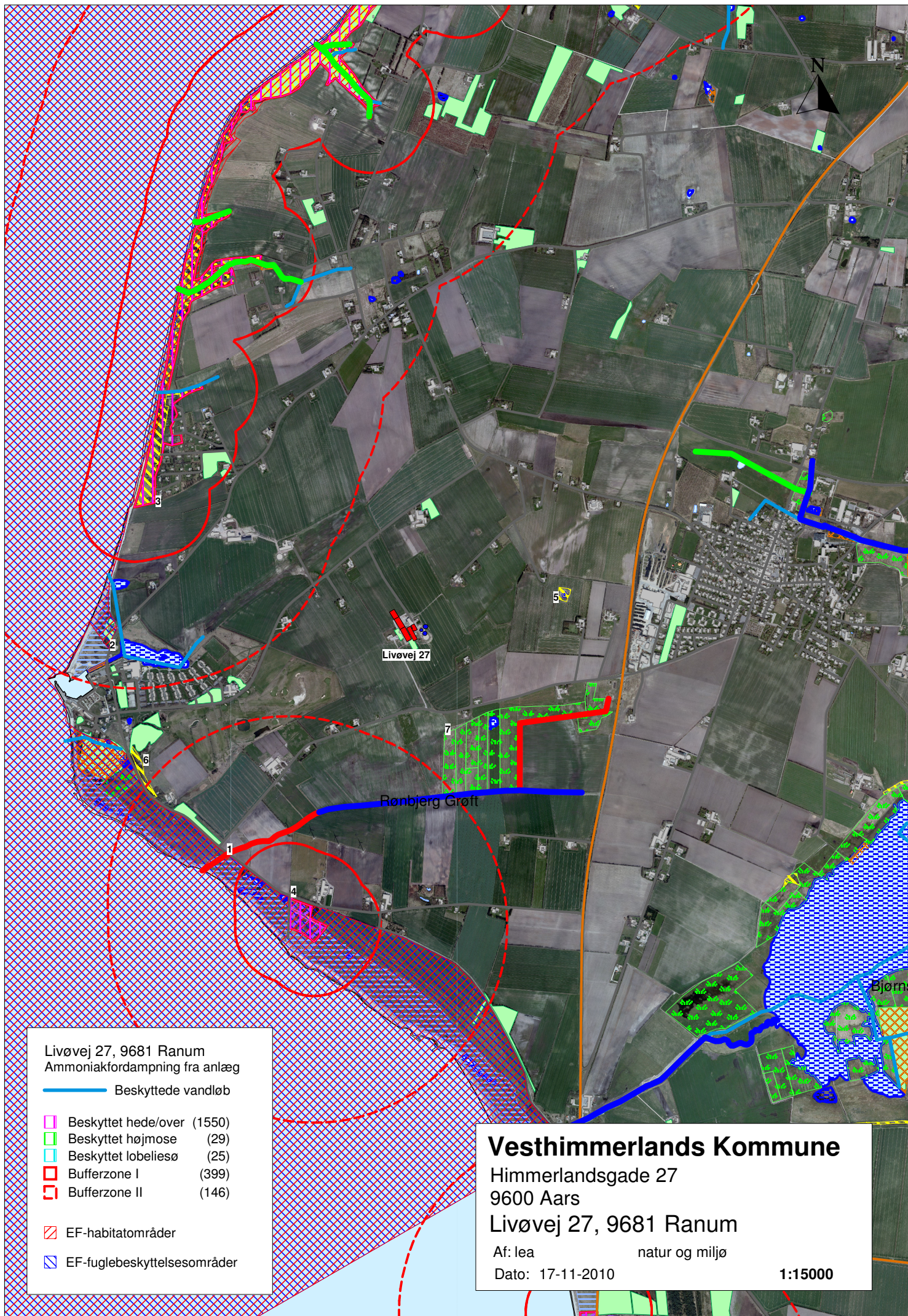
J.Nr. 61741174

Målförhold: 1:12000

Dato: 07.12.2010 / 14:12:58

Init.: bft

Livøvej 27, 9681 Ranum
 Ammoniakfordampning fra anlæg

- Beskyttede vandløb
- Beskyttet hede/over (1550)
- Beskyttet højmosé (29)
- Beskyttet lobeliesø (25)
- Bufferzone I (399)
- Bufferzone II (146)
- EF-habitatområder
- EF-fuglebeskyttelsesområder

Vesthimmerlands Kommune
 Himmerlandsgade 27
 9600 Aars
 Livøvej 27, 9681 Ranum
 Af: lea natur og miljø
 Dato: 17-11-2010 1:15000

Bilag 5

Habitatområde nr. 16 (Løgstør Bredning, Vejlerne og Bulbjerg) – udpegningsgrundlag og vurdering af projektets påvirkning

Nr	Naturtype/art	Levested	Relevans	Påvirkning
1095	Havlampret (Petromyzon marinus)	Vandløb/fjorden/hav	Relevant	Ikke væsentlig
1166	Stor vandsalamander (Triturus cristatus cristatus)	Søer/vandhuller, land	Ikke relevant	
1318	Damflagermus (Myotis dasycneme)	På land	Ikke relevant	
1355	Odder (Lutra lutra)	Vandløb	Relevant	Ikke væsentlig
1365	Spættet Sæl (Phoca vitulina)	Fjorden/hav	Relevant	Ikke væsentlig
1110	Sandbanker med lavvandet vedvarende dække af havvand	Fjorden	Relevant	Ikke væsentlig
1140	Vadeflade	Fjorden/hav	Relevant	Ikke væsentlig
1150	Lagune	Fjorden/hav	Relevant	Ikke væsentlig
1160	Bugt	Fjorden/hav	Relevant	Ikke væsentlig
1170	Rev	Fjorden/hav	Relevant	Ikke væsentlig
1210	Strandvold med enårige planter	På land	Ikke relevant	
1220	Strandvold med flerårige planter	På land	Ikke relevant	
1230	Kystklint/klippe	På land	Ikke relevant	
1310	Enårig strandengsvegetation	På land	Ikke relevant	
1330	Strandenge	På land	Ikke relevant	
2110	Forstrand og begyndende klitdannelser	På land	Ikke relevant	
2120	Hvide klitter og vandremiler	På land	Ikke relevant	
2130*	Stabile kystklitter med urteagtig vegetation (grå klit og grønsværklit)	På land	Ikke relevant	
2140*	Klithede	På land	Ikke relevant	
2160	Kystklitter med havtorn	På land	Ikke relevant	
2170	Kystklitter med gråris	På land	Ikke relevant	
2190	Fugtige klitlavninger	På land (fugtig)	Ikke relevant	
2250*	Kystklitter med enebær	På land	Ikke relevant	
3130	Ret næringsfattige søer og vandhuller med små amfibiske planter ved bredden	Søer	Ikke relevant	
3140	Kransnålalgesø	Søer	Ikke relevant	
3150	Næringsrig sø	Søer	Ikke relevant	
3160	Brunvandede søer og vandhuller	Søer	Ikke relevant	
3260	Vandløb	Vandløb	Relevant	Ikke væsentlig
4010	Våde dværgbusksamfund med klokkelyng	På land (fugtig)	Ikke relevant	
4030	Tør hede	På land (fugtig)	Ikke relevant	

5130	Enekrat	På land (fugtig)	Ikke relevant	
6210	Kalkoverdrev	På land (fugtig)	Ikke relevant	
6230*	Surt overdrev	På land (fugtig)	Ikke relevant	
6410	Tidvis våde enge på mager eller kalkrig bund, ofte med blåtop	På land (fugtig)	Ikke relevant	
7220*	Kildevæld	Vandløb i habitatomr ådet	Ikke relevant	
7230	Rigkær	På land	Ikke relevant	
9110	Bøgeskove på morbund uden kristtorn	På land	Ikke relevant	
9160	Ege-blandskov	På land	Ikke relevant	
9190	Stilkege-krat	På land	Ikke relevant	
91D0	Skovbevokset tørvemose	På land	Ikke relevant	
91E0	Elle- og Askeskov	På land	Ikke relevant	

Fuglebeskyttelsesområde nr. 12 (Løgstør Bredning, Livø, Feggesund og Skarrehage) – udpegningsgrundlag og projektets påvirkning

Art	Yngle(Y)/ Trækfugl(T) Trækfugl, nationalt (TN)	Leve- /opholdssted	Relevans	Påvirkning
Sangsvane	T	Søer/Fjorden/På land	Relevant	Ikke væsentlig
Dværgterne	Y	På land/Fjorden	Relevant	Ikke væsentlig
Kortnæppet gås	T	På land	Ikke relevant	
Pibeand	T	Fjorden	Relevant	Ikke væsentlig
Hvinand	T	Fjorden/hav	Relevant	Ikke væsentlig
Toppet Skallesluger	T	Fjorden/hav	Relevant	Ikke væsentlig

I tabellerne er anført arter og naturtyper som grundet afstand eller projektets karakter ikke vurderes relevant at vurdere nærmere. For relevante arter og naturtyper er det vurderet hvorvidt påvirkningen er væsentlig eller ej. * angiver naturtyper, som EU prioriterer at beskytte.

Beregning af BAT - niveau på Livøvej 27, 9681 Ranum

Dyretype	gulvtype	antal	DE	stald	faktor(kilde mst. Standardgrænseværdier, sommer 2010)
Årsso, løbe	individuel opstaldning, del	644	105	1.1.1, eks.	2,8798
Årsso, fare	kassestier, fuldspaltegulv	1144	81	1.1.2, eks.	0,8602
Sl. Svin	fuldspaltegulv	900	26	1.1.3, eks.	0,4
Årsso, løbe	individuel opstaldning, del	1386	226	1.1.4, ny	2,0559
Årsso, fare	kassestier, fuldspaltegulv	886	63	1.1.5, ny	0,6141

Vægtkorrektion	emission kg nh3	Kommentar
	1854,5912	0,77 svarer til tiden i løbedrægtighedsstalden
	984,0688	0,23 svarer til tiden i farestalden
0,884614734	318,4613041	anvendt faktor for drænet gulv for eksisterende stald
	2849,4774	der er anvendt formel for DE mellem 750-250
	544,0926	
	6550,691304	

Bilag 7 - Beregning af N- udvaskning fra arealer på Livøvej 27, 9681 Ranum. IT skema 17.328 version 4.

Løgstør Bredning (Natura 2000, habitat nr. 16 og fuglebeskyttelse nr. 12)

	Kilde
Opland til Natura 2000 området, ha	57882 jordbrugsanalyse, marts 2011. Web-gis-løsning.
Dyrket areal i oplandet til Natura 2000 området, ha	37497 Conterra rapport, 2007/2008 om husdyrtryk i Limfjordsoplandet.
Reduktionspotentialet (jf. nitratklassekortlægningen) i %	61,60% gennemsnit for oplandet.
Standardudvaskning fra rodzonen, kg N/år.	70 for sandjord.
Udvaskning i oplandet til Løgstør Bredning, kg N/år ($70 \times 0,384 \times 37497$)	1007919,4
Udvaskning fra øvrige opland ($10 \times 0,384 \times (69616 - 37497)$)	78278,4 10 = standardudvaskning fra rodzonen (naturbidraget) kg N/år
Udvaskning i alt fra opland kg N/år	1086197,8
Livøvej 27;	
Reduktion som for oplandet	67,50% IT skema, version 4.
Areal til udspredding i alt , ha	194,07
Udvaskning fra rodzonen, husdyrgødning, kg N/ha/år	4,5 Kilde: IT skema, Farm N, hvor nudrift kun er gødet med handels-,
Samlede påvirkning til Løgstør Bredning, kg N /år	335,35296 gødning, jf. notat af 24. juni 2010 fra Miljøstyrelsen om Afskæringskriterium for skadevirkning af nitratudvaskning
Ansøgt kvælstofbidrag af samlede kvælstofbidrag til Løgstør Bredning, %	0,030874 til overfladevande.

INDGÅET
TEKNIK & MILJØ

16 NOV. 2010

Vesthimmerlands Kommune
Teknik- & Miljøforvaltningen

Ranum, den 15.11.2010

Vedr. høring om plan for udvidelse, Livøvej 27, 9681 Ranum.

Som ejer og beboere af ejendommen Næsbyvej 87, Ranum tillader vi os at indsende bemærkninger ang. høring om plan for udvidelse på Livøvej 27, 9681 Ranum.

Stald placering:

En placering, som anført i nuværende udkast vil tage en del udsigt for os. For at imødegå mistet udsigt fra Næsbyvej 87, kan vi foreslå, at staldbyggeriet placeres som tegnet på vedlagte kort.

Gyllebeholder:

Vi forholder os undrende til Situationsplan tegn. Nr. (99)1.01 af 10. juli 2008 kontra Situationsplan teg. Nr (99)1.01A , hvor der står: Gyllebeholder flyttet. Er placeringen af gyllebeholder på de to tegninger identisk?

Forslag til placering af gyllebeholder, se vedlagte tegning. Vi mener, at denne placering kan imødegå mistet udsyn for os, idet den nye beholder etableres med overdækning.

Gyllekørsel:

Vi er undrende over kortet med de indtegnede gylletransporter, idet vi mener, at der transporteres gylle fra Livøvej 27, til gyllebeholder ved Næsbyvej 102, som ikke synes at fremgå af kortet. Vedlagt kort med påtegnede prikker.

Transport:

Under beskrivelse af transport på s. 8 af 58 nævnes det, at kun antallet af gylletransporter stiger. Vi forholder os undrende hertil, idet forbruget af fyringsolie antages at stige til det dobbelte s. 6 af 58 og det formodes at tankens rumfang forbliver det samme s. 10 af 58. Vi tænker, at der må ske øget levering af foder, ligesom øget transport af dyr.

Støjkilder:

Under driftsperiode for støjkilder s. 9 af 58 er det nævnt, at foderindblæsning sker kl 07.00 - 16.00. Det opleves ofte, at det sker før kl. 06.00.

10321030631M3494

Bilag vedlagt:

Stald/gyllebeholder placering

Gylletransport

Med venlig hilsen

Jytte & Gerth B. Larsen

Næsbyvej 87

9681 Ranum

103210306311134995

Vesthimmerlands Landboforening
Arealforvaltning og husdyrproduktion

Statensvej 6, 9600 Aars
 Tlf: 99909000 Fax:

Livsvej 27	J.Nr.
Arealer og gylletransport (1)	Målforhold: 1:17500
Dato: 20.05.2008 / 09:22:26	Init.: mpa

Hvad betyder det i kilderne?

10321030631N34996

STAD BLEVET STADIE

FORELØBIG UDGAVE

Note:
 Afstand til nærmeste nabo ca. 257 m.
 Tagnedløb 150/87 mm.
 Føres til eksist. dræn

A: 20.10.10	Gyllebaholder flyttet.	BAA
Rev./Dato	Bemærkninger	Sign.

Sag	Forlængelse af farestald, ny løbe-/drægtighedsstald	Sags nr.	18.224
Bygherre	Albert & Ingvar Damgaard, Livøvej 27, 9681 Ranum	Tlf.	9867 6367
Dato	11.12.2008	Sign.	BAA
Erne	Situationsplan	Mål	1:1000
		Tegn. nr.	(99)1.01A

Svend Aage Christiansen A/S
 Høngårdsvej 36 Tlf.: 9883 4244
 9750 Østerrå Fax: 9883 4222
 www.saac.dk

Denne tegning tilhører Svend Aage Christiansen A/S og må ikke kopieres eller videregives uden tilladelse.

Til Vesthimmerlands Kommune, att.: Lene Andersen

Hermed kommentarer til høringen af miljøgodkendelse på Livøvej 27, Ranum.

1. S4, 4. afsnit midt: Der står at lugtgeneafstand overskrides. Sætningen for en klang af at det er over de fastsatte grænser. Det er ikke tilfældet. Der bør i stedet for overskridelse stå at lugtgener holder sig indenfor de fastsatte grænser. Tallene bør opdateres så de stemmer med tabel 3.
2. S5, L1: Der er tale om smågriseproduktion på Rønbjergvej 139
3. S5, 2. afsnit: Du skriver det kun er arealerne på til Rønbjergvej 139, der indgår. Det skyldes at sønnen driver de andre. Det kan virke lidt forvirrende på læseren med den sidste sætning i afsnittet.
4. S5, 3. afsnit: Det er meget relevant at denne miljøgodkendelse også nedsætter antallet af transporter med søer markant og det er en af grundene til at Damgaard ønsker udvidelsen.
5. S5, 3. afsnit: Jeg mener der i 2006 blev ansøgt og givet tilladelse til byggeri, men samme dyreenheder. Færre slagtesvin og flere sopladser. Måske kan ordet byggeri blot udelades.
6. S6, 1. afsnit. Øverst står 4 år, mens der står 3 år nedenfor. Det er de 3 år der er korrekt.
7. S9, tabellen i vilkår 5: Linierne hopper lidt.
8. S10, vilkår 13: For at nå BAT-kravet skal gyllekølingsanlægget være i drift i 6050 timer (indtastet i IT – du skriver 8750) med en køling på 22 W/m² (du skriver 22,5).
9. S13, vilkår 44: Kvælstofkvoten vedrører den samlede kvælstofkvote og er en reduktion på 6%. Derfor bør formuleringen ændres til: Ved beregning af bedriftens kvælstofkvote, skal denne nedsættes MED 6%.
10. S21, tabel 3 (som måske burde hedde tabel 2: I tabelteksten nævnes både en version 1 og en version 4.
11. S23, 2. afsnit: Der nævnes en ør hede. Den er nok bare tør.
12. S.25, 1. afsnit i kap 5.3: Der står at der er 476,2 ha i gylleaftaler. Der er tale om en gylleaftale på 476,2 DE.
13. S27, 3. afsnit: Der står at kommunen ikke har undersøgelse....
Jeg synes netop at kommunens opgørelse/undersøgelse/regnestykke viser, at nitratudvaskningen er faldende. Kommunens regnestykke er væsentligt bedre end dyretryk som mål for miljøbelastningen. Derfor er der belæg for at stramme formuleringen væsentligt og markant.
14. S31, 1. afsnit i staldindretning: De 493 DE rettes til 495.

Med venlig hilsen

Michael Palsgaard Andersen
Projektkoordinator og miljøkonsulent